

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Øvre Eiker Energi AS

3320 VESTFOSSEN

Middelthuns gate 29

Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no

Vår dato: 11. 04. 2005

Vår ref.: NVE 200302559-53 rs/kca

Arkiv: 911-511.9 /012.AZ

Deres dato:

Deres ref.:

Saksbehandler:

Kjell Carm

33 37 23 12

Org.nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
7694 05 08971

Oversendelse av tillatelse til regulering av og vannuttak fra Eikern i Hof og Øvre Eiker kommuner til kraftproduksjon og vannforsyning

Vi viser til Deres søknad av 27.06.2003.

Vedlagt følger tillatelse etter vannressursloven § 8 til regulering av og vannuttak fra Eikern.

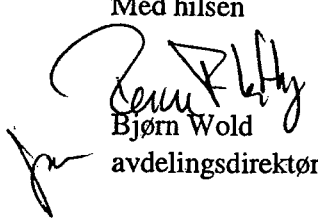
Denne tillatelse erstatter tillatelse med vilkår datert 27.10.2004.

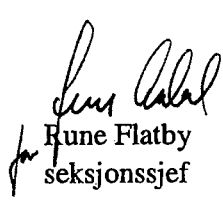
Begrunnelsen for vedtaket er gitt i vedlagte notat "Bakgrunn for vedtak" 24/2005.

Vi gjør spesielt oppmerksom på at tillatelse etter vannressursloven gjelder virkningen for allmenne interesser. Utbygger er selv ansvarlig for å ordne forholdet til private interesser som måtte bli skadelidende.

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet innen tre uker fra det tidspunkt underretningen er kommet fram til partene, jf forvaltningslovens kap VI. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes gjennom NVE.

Med hilsen

Bjørn Wold
avdelingsdirektør

Rune Flatby
seksjonssjef

Vedlegg: Tillatelse med vilkår
Bakgrunn for vedtak

Kopi: Hof kommune, 3090 HOF
Øvre Eiker kommune, Stasjonsg. 24, 3300 HOKKSUND
Vestfold fylkeskommune, Svend Foyns g 9, 3126 TØNSBERG
Buskerud fylkeskommune, Fylkeshuset, 3020 DRAMMEN,
Adv.firma Bjerknes Wahl-Larsen, Kronprinsensgt. 5. 0251 OSLO
Hesthammer gård, 3095 EIDSFOSSE
Stein Horgen Ellingsen, Veslefrikk 7, 3055 Krokstadelva
Fylkesmannen i Vestfold, Statens Park, 3101 TØNSBERG
Fylkesmannen i Buskerud, Postboks 1604, 3007 DRAMMEN
Sandefjord SV v/Frode Anmarkrud, C.A.Larsens gt. 14. 3200 SANDEFJORD
Miljøpartiet de grønne i Vestfold, Sandkollveien 10. 3229 SANDEFJORD
Folkebevegelsen for bevaring av vann som fellesgode, Buerstranda 6, 3234 SANDEFJORD
Sandefjord Pensjonistparti, Lofterødv. 20 A, 3230 SANDEFJORD
Adv.firma Lyng Giltun, Pb. 1494 Vika, 0116 OSLO

Intern kopi: RS/KCA

Vassdragskonsesjon

I medhold av lov av 24. november 2000, nr. 82 om vassdrag og grunnvann (vannressursloven) § 8, kgl. res. av 15. desember 2000 og fullmakt gitt av Olje- og energidepartementet 19. desember 2000 og 10. desember 2004

gis tillatelse til

Regulering og uttak av vann fra Eikern til kraftproduksjon og alminnelig vannforsyning

Meddelt: Øvre Eiker Energi AS

Dato: 11. 04. 2005

Varighet: Ubegrenset

Ref: NVE 200302559-52

Kommune: Hof og Øvre Eiker

Fylke: Vestfold og Buskerud

Vassdrag: Vestfosselva

Vassdragnr.: 012.AZ

I medhold av lov av 24. november 2000, nr. 82 om vassdrag og grunnvann (vannressursloven) § 8, kgl. res. av 15. desember 2000 og fullmakt gitt av Olje- og energidepartementet 19. desember 2000 og 10. desember 2004, gir Norges vassdrags- og energidirektorat under henvisning til søknad av 27.06.2003 og til vedlagt KTV-notat nr. 24/2005

Øvre Eiker Energi AS

Regulering og uttak av vann fra Eikern i Hof og Øvre Eiker kommune i Vestfold og Buskerud fylke til kraftproduksjon og alminnelig vannforsyning, på følgende vilkår:

1. Reguleringsgrenser og vannslipping.

Magasin	Reguleringsgrenser		Reg. høyde m	Naturlig vannstand
	Øvre kote	Nedre kote		
Eikern/Fiskumvannet	19,00	17,50	1,50	

I perioden 1.mai til 1.oktober skal vannstanden så vidt mulig ikke underskride kote 18,30.

Vannstanden i naturreservatet i Fiskumvannet skal holdes konstant innenfor kote 19,00 og kote 18,30 i perioden 5 mai til 10 juli i den grad dette er teknisk mulig. Fylkesmannen i Buskerud som forvalter naturreservatet kan dispensere fra dette vilkår.

Det skal til enhver tid renne minimum 1,3 m³/s i Vestfosselva nedstrøms utløpet av kraftstasjonen. Periodene med vannføring under 5 m³/s skal begrenses mest mulig i tiden 1. mai til 1. oktober.

Reguleringsgrensene skal markeres med faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

2. Vannuttak

Det kan tas ut inntil 360 000 m³/uke fra Eikern til vannforsyning. Ved planlagte vedlikeholdstiltak på vannverket eller lignende situasjoner kan det tas ut inntil 725 000 m³/uke i inntil 6 mnd og i krisesituasjoner inntil 725 000 m³/uke i inntil 1 uke. Alt vannuttak til vannforsyning og vannforbruket i kraftproduksjonen skal registreres.

3. Bortfall av konsesjon

Konsesjonen faller bort hvis ikke arbeidet er satt i gang senest fem år fra konsesjonens dato og fullføres innen ytterligere fem år jf. vassdragsreguleringsloven § 12 nr. 1 og vannressursloven §§ 19 tredje ledd og 26 første ledd. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) kan forlenge fristen med inntil fem nye år. I fristene regnes ikke den tid som på grunn av særlige forhold (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

4. Konsesjonærs ansvar ved anlegg/drift m.v.

Konsesjonæren plikter å påse at han selv, hans kontraktører og andre som har med anleggsarbeidet og kraftverksdriften å gjøre, unngår ødeleggelse av naturforekomster, landskapsområder, fornminner m.v., når dette er ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart. Dersom slike ødeleggelser ikke kan unngås, skal rette myndigheter underrettes i god tid på forhånd.

5. Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Godkjenning av planer og tilsyn med utførelse og senere vedlikehold og drift av anlegg og tiltak som omfattes av denne post er tillagt NVE. Utgiftene forbundet med dette dekkes av konsesjonæren.

Konsesjonæren plikter å legge fram for NVE detaljerte planer med nødvendige opplysninger, beregninger og kostnadsoverslag for reguleringsanleggene. Arbeidet kan ikke settes i gang før planene er godkjent. Anleggene skal utføres solid, minst mulig skjemmende og skal til enhver tid holdes i full driftsmessig stand.

Kommunen skal ha anledning til å uttale seg om planene.

Konsesjonæren plikter å foreta en forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg eller del av anlegg er satt i drift.

NVE kan gi pålegg om nærmere gjennomføring av plikter i henhold til denne posten.

6. Naturforvaltning

I

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av fylkesmannen

- a. å sørge for at forholdene i Eikern er slik at de stedeagne fiskestammene i størst mulig grad opprettholder naturlig reproduksjon og produksjon og at de naturlige livsbetingelsene for fisk og øvrige naturlig forekommende plante- og dyrepopulasjoner forringes minst mulig,
- b. å kompensere for skader på den naturlige rekruttering av fiskestammene ved tiltak,
- c. å sørge for at fiskens vandringsmuligheter i vassdraget opprettholdes og at overføringer utformes slik at tap av fisk reduseres,
- d. å sørge for at fiskemulighetene i størst mulig grad opprettholdes.

II

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av fylkesmannen å sørge for at forholdene for plante- og dyrelivet i området som direkte eller indirekte berøres av reguleringen forringes minst mulig og om nødvendig utføre kompenserende tiltak.

III

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av fylkesmannen å sørge for at friluftslivets bruks- og opplevelsesverdier i området som berøres direkte eller indirekte av anleggsarbeid og regulering tas vare på i størst mulig grad. Om nødvendig må det utføres kompenserende tiltak og tilretteleggingstiltak.

IV

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av fylkesmannen å bekoste naturvitenskapelige undersøkelser samt friluftslivsundersøkelser i de områdene som berøres av reguleringen. Dette kan være arkiveringsundersøkelser. Konsesjonæren kan også tilpliktes å delta i fellesfinansiering av større undersøkelser som omfatter områdene som direkte eller indirekte berøres av reguleringen.

V

Alle utgifter forbundet med kontroll og tilsyn med overholdelsen av ovenstående vilkår eller pålegg gitt med hjemmel i disse vilkår, dekkes av konsesjonæren.

7. Terskler m.v.

I de deler av vassdragene hvor inngrepene medfører vesentlige endringer i vannføring eller vannstand, kan NVE pålegge konsesjonæren å bygge terskler, foreta biotopjusterende tiltak, elvekorreksjoner, opprensninger m.v. for å redusere skadevirkninger.

Dersom inngrepene forårsaker erosjonsskader, fare for ras eller oversvømmelse, eller øker sannsynligheten for at slike skader vil inntreffe, kan NVE pålegge konsesjonæren å bekoste sikringsarbeider eller delta med en del av utgiftene forbundet med dette.

Arbeidene skal påbegynnes straks detaljene er fastlagt og må gjennomføres så snart som mulig.

Terskelpålegget vil bygge på en samlet plan som ivaretar både private og allmenne interesser i vassdraget. Utarbeidelse av pålegget samt tilsyn med utførelse og senere vedlikehold er tillagt NVE. Utgiftene forbundet med tilsynet dekkes av konsesjonæren.

8. Automatisk fredete kulturminner

Konsesjonæren plikter i god tid før anleggsstart å undersøke om tiltaket berører automatisk fredede kulturminner etter lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 9. Viser det seg at tiltaket kan være egnet til å skade, ødelegge, flytte, forandre, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredede kulturminner, plikter konsesjonæren å søke om dispensasjon fra den automatiske fredningen etter kulturminneloven § 8 første ledd, jf. §§ 3 og 4.

Viser det seg i anleggs- eller driftsfasen at tiltaket kan være egnet til å skade, ødelegge, flytte, forandre, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredete kulturminner som hittil ikke har vært kjent, skal melding om dette sendes fylkeskommunens kulturminneforvaltning med det samme og arbeidet stanses i den utstrekning tiltaket kan berøre kulturminnet, jf. lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 8 annet ledd, jf. §§ 3 og 4.

9. Hydrologiske observasjoner, kart m.v.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av NVE utføre de hydrologiske observasjoner som er nødvendige for å ivareta det offentlige interesser og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

De tillatte reguleringsgrenser markeres ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

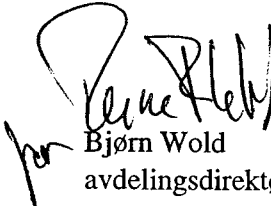
10. Kontroll med overholdelsen av vilkårene

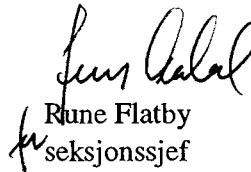
Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av NVE til kontroll med overholdelsen av de oppstilte vilkår.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere regler som fastsettes av NVE.

Ved overtredelse av de fastsatte bestemmelser gitt i loven eller i medhold av loven plikter konsesjonæren etter krav fra NVE å bringe forholdene i lovlig orden. Krav kan ikke fremsettes senere enn 20 år etter utløpet av det kalenderår da arbeidet ble fullført eller tiltaket trådte i virksomhet.

For overtredelse av bestemmelsene i konsesjonen eller andre i loven eller i medhold av loven fastsatte bestemmelser kan NVE fastsette en tvangsmulkt på inntil kr. 100 000 pr. dag eller inntil kr. 500 000 for hver overtredelse. Pålegg om mulkt er tvangsgrunnlag for utlegg. NVE kan justere beløpet hvert 5. år.

Bjørn Wold
avdelingsdirektør

Rune Flatby
seksjonssjef

Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Øvre Eiker Energi AS/Regulering av og vannuttak fra Eikern til kraftproduksjon og alminnelig vannforsyning		
Fylke/kommune:	Vestfold, Buskerud/Hof, Øvre Eiker		
Ansvarlig:	Rune Flatby	Sign.:	<i>Flatby</i>
Saksbehandler:	Kjell Carm	Sign.:	
Dato:	11. 04. 2005		
Vår ref.:	NVE 200202559-51 rs/kca	KTV:	24/2005
Sendes til:	Søker, de som har gitt uttale		

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO
Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no
Org. nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
0827 10 14156

Konsesjon for uttak av vann til kraftproduksjon og alminnelig vannforsyning fra Eikern i Hof og Øvre Eiker kommune, Vestfold og Buskerud fylke - endring av vilkår

Innhold

Klage fra EVI	1
Klage fra Vannbevegelsen.....	6
Søkers kommentarer til klagen	9
Norges vassdrags- og energidirektorats bemerkninger	22
NVEs vurdering og konklusjon.....	25
Merknader til vilkårene	28
Andre merknader	29

Klagene

NVE har mottatt følgende klage fra 13 samarbeidende foreninger rundt Eikern (i det videre kalt EVI) representert ved advokat Karl Wahl-Larsen datert 30.11.2004:

” Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) ga den 07.10.2004 Øvre Eiker Energi AS tillatelse til regulering og uttak av vann fra Eikern til kraftproduksjon og vannforsyning. Klagerne har fått forlenget klagefrist til 30.11.2004.

På vegne av 13 samarbeidende foreninger, Frognas Vel, Naturvernforbundet i Øvre Eiker, Sundhaugens Venner, Eikern fiskevernforening, Eiker Båttforening, Vestfosselva Grunneierlag, Fossesholm Herregård, Stiftelsen Gamle Eidsfoss, Eidsfoss småbåtutvalg, Hokksund Padleklubb, Norges Ornitologisk Forening - Øvre Eiker lokallag, Eikern Turisttrafikk BA, og Eikernvassdraget Interessentlag (heretter forkortet EVI) påklages herved vedtaket til Olje- og energidepartementet.

1. Bakgrunnen for konsesjonsvedtaket.

Øvre Eiker Energi AS har fra tidligere tillatelse til å drive kraftproduksjon med vann som tas ut fra Eikern. Øvre Eiker Energi AS vil imidlertid inngå avtale med Øvre Eiker kommune, Vestfold Interkommunale Vannverk (VIV) og Glitrevannverket om et samarbeid slik at det også kan tas ut drikkevann fra Eikern. VIV bygger ledning for å kunne forsyne kommuner i Vestfold med vann fra Eikern og er snart ferdig med dette arbeid.

Den meddelte konsesjon er basert på at dette samarbeid skal finne sted.

2. Bakgrunn for klagen

Etter klagernes vurdering er den interesseavveining som er foretatt mellom berørte partsinteresser og det omsøkte vannuttak i Konsesjonstillatelsen av 7. oktober 2004, ikke tilfredsstillende. Konsesjonssøker hadde ved sin uttalelse til innkommende høringsuttalelser hatt mulighet til å ta høyde for mange av de rammebetingelser som seinere konsesjonsvedtak 7. oktober 2004 fastsatte. Det ble ikke foretatt nye simuleringer som ville avklart disse forholdene. Begrunnelsen for konsesjonstillatelsen som bygger på søknadens utredninger gir derfor et annerledes og feilaktig bilde av situasjonen som vil oppstå i vassdraget. Skjevheten kommer spesielt til uttrykk i Vestfosselva som sommertid vil få dramatisk redusert vannføring med de følger dette har for miljøet i og langs elva, og derved for allmene og private interesser.

Klagen bygger på utført simulering datert 12.11.2004 fra NIVA (simulering MB-10) som i sin helhet baserer seg på konsesjonsbetingelsene.

3. Klagen gjelder følgende punkter :

3.1 Minstevannføring i Vestfosselva.

Da EVI mottok konsesjonstillatelsen av 7. oktober 2004 ble denne sammenholdt med tidligere simulering på 450 l/s (MB-8). Ut fra dette så man behovet for å få kjørt en simulering på 600 l/s med konsesjonens betingelser. EVI har nå fått kjørt en slik simulering fra NIVA (MB-10).

Bilag 1 : Simulering sist oppdatert 12.11.2004 fra NIVA.

Simuleringen er gjort på de i konsesjonsvedtaket fastsatte vilkår, men for øvrig etter samme modell som de tidligere simuleringer. Det kan derfor foretas sammenligninger med disse.

Alle simuleringer er utført med forutsetning at det kjøres minst 1,3 m³/s i Vestfosselva uansett tilsig.

Resultatet av simuleringen MB 10 viser at de fastsatte reguleringshøyder er tilstrekkelige til å ivareta hensynet til naturreservatet i Fiskumvannet, idet man ikke får større synk enn 13 cm i tiden 5. mai til 10. juli. Båttrafikken og friluftsliv synes ivaretatt. Også vedrørende storørretstammens gytemuligheter, hvor en bør tilstrebe kotehøyde 18,40 fra 15. oktober til 15. november, viser simuleringen at dette synes ivaretatt gjennom høy vannstand.

Derimot viser simuleringen på 600 l/s (MB-10) at Vestfosselva i normalår vil få minstevannføring i hele 81 døgn pr. år, hvorav 63 døgn i sommermånedene juni - august. Dagens situasjon for et normalår er 42 døgn med minstevannføring på årsbasis og 26 døgn i sommermånedene juni - august. Dette er mer enn en fordobling i forhold til forutsetningene for konsesjonsvedtaket, jf. begrunnelsen til vedtaket side 73, og uforenlig med det hensyn NVE har sluttet seg til på side 76

nederst hvor det uttales at det er "viktig at denne lave vannføring ikke opprettholdes over lang tid."

Sammenholder man dette med tilsigssituasjonen om sommeren, ser man at konsesjonens bestemmelse om at konsesjonæren ikke skal være pliktig til å slippe mer vann i Vestfosselva enn tilsiget, kan medføre tilnærmet tørr elv i inntil 50 dager i sommermånedene hvor tilsiget er mindre enn $1,3 \text{ m}^3/\text{sek}$ (beregnet av NIVA).

Konsesjonen av 1983 har unntak for slipping av minstevannføring på $1,3 \text{ m}^3/\text{sek}$. kun hvis det ikke er tilsig. Det er en felles oppfatning at denne bestemmelsen er relatert til Eikerns nedtappede magasin, dvs. laveste kotehøyde for naturlig utløp. Det har heller aldri blitt praktisert mindre utslipp enn $1,3 \text{ m}^3/\text{s}$, noe som bekrefter denne oppfatning. Konsesjonstillatelsen av 7. oktober 2004 heiser tilsvarende unntak for slipping av $1,3 \text{ m}^3/\text{sek}$. til en magasinhøyde på sommeren til kote 18,30.

Å knytte vilkår til tilsigssituasjonen er også uheldig fordi det i praksis er umulig å måle tilsiget. Drikkevannsuttaget kompliserer kontrollen med dette ytterligere. Også av denne grunn er det nødvendig å fastsette hvor mye vann som skal gå i Vestfosselva uavhengig av tilsig.

I konsesjonen av 1983 legges det grunn at 500 l/s kan benyttes til jordbruksvanning og 800 l/s skal dekke vannføring i Vestfosselva. Dagens kjøring av kraftstasjonen har til nå ikke medført vannføringer i Vestfosselva mindre enn $1,3 \text{ m}^3/\text{sek}$. Alle nåværende driftsforhold i Vestfosselva er etter 22 års konsesjonsdrift tilpasset en vannføring på minst $1,3 \text{ m}^3/\text{s}$. Endringer i disse sedvanelige driftsforhold og som åpenbart skaper ulemper for allmenne interesser kan ikke uten videre være tillatt selv om en gammel konsesjon gir hjemmel til dette jfr. argumentasjonen i NVEs merknader til vilkårene (Konsesjonstillatelsen side 79). Dersom tilsigsklausulen skal gjøres gjeldende må denne relateres til LRV. Her må konsesjontillatelsen av 7. oktober 2004 endres hvis erstatningskrav skal unngås.

Når det gjelder periode med minstevannføring i Vestfosselva ber klagerne konsesjonsmyndigheten å kontakte NIVA og få gjennomført simuleringer for å avklare hvilke muligheter som finnes for å redusere antall dager med minstevannføring i Vestfosselva til et antall som samsvarer med Konsesjonstillatelsen av 7. oktober 2004 side 73 og side 76.

Disse konklusjonene må enten nedfelles i konsesjonsvedtak eller bindende tappestrategi.

Klagerne gjør oppmerksom på at NIVA i simulering MB-10 viser at med samme tappestrategi som i MB-8 er det 65 dager med minstevannføring i middelåret, 32 dager om sommeren, mot simulert konsesjonsbetingelser (MB-10) som gir 81 og 63 om sommeren. Dette viser at det gis muligheter til å optimalisere manøvrering av vassdraget.

Det gjøres gjeldende at på denne bakgrunn er helt nødvendig å ta inn et konsesjonsvilkår som pålegger konsesjonæren å tappe minst $1,3 \text{ m}^3/\text{s}$ som minstevannføring uansett tilsig.

Om det er nødvendig å justere konsesjonsbestemmelsene for å kunne oppfylle ovenstående krav, er klagerne beredt til å diskutere en slik justering.

3.1. Forsyningsområdet.

Det er i tillatelsen ikke satt noen begrensninger med hensyn til hvilke områder som skal/kan forsynes med vann fra Eikern. Både konsekvensutredningene og konsesjonssøknaden er imidlertid basert på at forsyningen skal begrenses til de områder som hører under vannverkene forsyningsområder. Dette krever EVI tatt inn som konsesjonsvilkår, slik at man avskjærer fremtidige utvidelser. EVI er av den oppfatning at det tillatte uttak av vann fra Eikern er mer enn hva Eikern kan tåle, og det vil derfor uansett være av betydning å begrense forsyningsområdet slik at vannverkene behov ikke til enhver tid tilsier uttak opp mot de maksimalt tillatte mengder.

Dertil gjøres gjeldende at det bør fastsettes som uttrykkelig vilkår at Glitrevannverket ikke skal kunne ta vann fra Eikern. Dette synes å være en forutsetning for konsesjonen, ved at vannuttaket er begrenset til 360.000 m³ pr. uke. Det vil da ikke være mulig å få tatt ut vann til Glitrevannverket i et slikt omfang at investeringer med ledningsbygging mv. lar seg forsvare. I og med at konsesjonen bygger på en slik forutsetning, bør det også sies i klartekst i tillatelsen at det ikke skal tas vann til Glitrevannverkets forsyningsområde fra Eikern.

3.2. Alminnelig vannforsyning.

Øvre Eiker Energi har søkt om og fått tillatelse til uttak av vann til kraftproduksjon og vannforsyning. Begrepet "vannforsyning" antas brukt på samme måte som i søknaden, dvs. at det er gitt tillatelse til uttak av vann til alminnelig vannforsyning.

All argumentasjon fra konsesjonssøkerens side har imidlertid vært knyttet til behovet for drikkevann, og det er behovet for drikkevann som også har vært motiverende for at EVIs argumentasjon. Tillatelsen må derfor begrenses til drikkevannsforsyning, og det bør sies i klartekst i konsesjonsvilkårene at uttak av vann til jordvanning eller annen kommersiell utnyttelse som salg av vann i emballasje mv., ikke er tillatt.

Jordvanning vil hovedsaklig skje i månedene juni og juli. Om dette vannuttaket er beskjedent på årsbasis vil det i den aktuelle periode kunne bli en vesentlig del av totaluttaket. Dette skjer samtidig med at Vestfold har størst vannbehov, tilsiget til vassdraget er minst og det er lange perioder med minstevannføring i Vestfosselva. Et slikt uttak av vann vil lett føre til en konkurransesituasjon hvor grunneiere langs Eikervassdraget som enten selv har rett til å ta vann til forskjellige formål, herunder jordvanning, og også bakenforliggende eiendommer som har eller kan få avtalefestet rett til det samme, kan få redusert sine muligheter til slikt vannuttak som følge av vannverkene uttak gjennom forsyningsledningen. Dette er for klagerne helt uakseptabelt.

Subsidiært gjøres gjeldende at det i hvert fall må inntas betingelser i konsesjonen som fastslår at grunneiere med mulighet for å ta vann fra Eikern i knapphetssituasjoner skal være prioritert foran VIVs uttak av vann fra Eikern. Dette vil innebære at VIV i tilfeller hvor knapphet kan medføre problemer med miljø eller overholdelse av konsesjonsvilkårene må være forpliktet til å redusere og om nødvendig stanse vannuttaket fra Eikern (ved å øke vannuttaket tilsvarende fra Farris) slik at grunneiere og andre med rett til vannuttak fra Eikern ikke behøver å begrense sitt uttak verken i dag eller i fremtiden..

3.3. Flomtapping

Det har i lengre tid vært enighet mellom partene om at det bør startes flomtapping på kote 18,85, slik at de siste 15 cm opp mot HRV 19,00 bare skal brukes til flomdemping. Dette er ikke kommet med i konsesjonen. EVI ber inntatt som vilkår at flomtapping skal starte på kote 18,85.

3.4. Vannuttak ved planlagt vedlikehold.

I tillatelsens punkt 2 er det åpnet for et uttak på inntil 1.400 l/sek. over en periode på seks

måneder i forbindelse med planlagt vedlikehold på vannverket. Klagerne kan vanskelig se at det er behov for en så stor økning av uttaket over en så lang periode. Den situasjon man tar sikte på, er planlagt vedlikehold, og dette må da kunne tilrettelegges slik at man ikke behøver overstige 900 l/sek. dersom uttaket skal gå over så vidt lang tid som seks måneder. VIVs behov for vann i en slik periode er 900 l/sek. Det må også inntas som vilkår at slikt planlagt vedlikehold legges til de tider av året hvor knappheten på vann er minst.

3.5. Vannuttak i kriseforsyning

Heller ikke det maksimale vannuttak i krisesituasjoner bør settes så høyt som angitt i punkt 2. Det er her angitt et maksimalt vannuttak på 2.400 l/sek. i inntil én uke. Forholdet er imidlertid at dette langt overstiger VIVs behov, og vil heller ikke kunne uttas på grunn av kapasitetsbegrensningen i VIVs uttaksledning. For at ikke vannmengden skal bli stående som en "åpning" for at Glitrevannverket senere får koble seg på, krever EVI at maksimalt vannuttak begrenses overensstemmende med kapasiteten på VIVs ledning, dvs. 1.200 l/sek som også er VIVs behov. Dette bør sies uttrykkelig i tillatelsen.

3.6. Vedlikeholdsplikt / Mudring.

Situasjonen for Vestfosselva og Loeselva er usikker. Dersom Vestfosselva eller Loeselva som følge av ny manøvrering gror igjen (i motsetning til beskrivelsen i NIVA-rapport LNR 4504-2002 og 4507-2002 som ligger til grunn for konsekvensutredningen for vannuttaket) skal konsesjonæren forplikte seg til å foreta nødvendig vedlikehold / mudring i elvene. Det er mulig at dette i tillatelsen er ment ivare tatt under punkt 6, men konsesjonsvilkårene bør på dette punkt presiseres. Således bør ordene "i størst mulig grad" tas ut i punkt 6 a og d slik at det fremgår at de naturlige livsbetingelsene for fisk og annet dyreliv skal opprettholdes. På samme måte bør ordet "reduseres" erstattes av ordet "unngås" i punkt 6 litra c for å unngå senere diskusjoner om skjønnsmessig angitte kriterier.

3.7. Eikernfond.

I den avtale om dannelsen av EVIKS som lå ved konsesjonssøknaden har konsesjonæren forpliktet seg til å medvirke til at det dannes et fond som kan benyttes til miljøforebyggende tiltak mv. Det bør angis i konsesjonen både hvilken grunnkapital som fondet skal etableres med, hvilket bidrag konsesjonæren skal tilføre fondet pr. m³ uttatt vann, samt at grunneierne bør være representert i fondets styre.

4. Oppsummering.

EVI ber konsesjonen endret i samsvar med nedenstående punkter:

- 4.1. Det settes som konsesjonsvilkår at det må etableres manøvreringsmekanismer slik at det ikke slippes mindre enn 1,3 m³/sek. vann i Vestfosselva, uansett tilsig til Eikern / Fiskumvannet over LRV.*
- 4.2. Det settes som konsesjonsvilkår at uttaket kan bare benyttes til drikkevannsforsyning innen VIVs og vannverket til Øvre Eiker kommunes forsyningsområder slik disse er på tidspunktet for konsesjonen. Glitrevannverkets forsyningsområde skal ikke betjenes med vann fra Eikern.*
- 4.3. Det settes som konsesjonsvilkår at salg av vann fra ledningen i emballasje eller til jordvanning m.v. ikke er tillatt.*

- 4.4. *Det settes som konsesjonsvilkår at flomtapping skal begynne ved kote 18,85.*
- 4.5. *Det settes som konsesjonsvilkår at vannuttak i forbindelse med planlagt vedlikehold tillates med inntil 900 l/s i inntil 6 måneder i en tid på året der dette medfører minst problemer.*
- 4.6. *Det settes som konsesjonsvilkår at vannuttak i krisesituasjoner tillates med inntil 1200 l/s i inntil en uke.*
- 4.7. *Det settes som konsesjonsvilkår at konsesjonæren om nødvendig er forpliktet å vedlikeholde / mudre Vestfosselva og Loeselva for å forhindre gjengroing av disse.*
- 4.8. *Det settes som konsesjonsvilkår at konsesjonæren pålegges å opprette et Eikern-fond.*

Konsekvensen av de uttaksregler som klagerne ber fastsatt vil i knapphetsperioder kunne være at VIVs vannuttak fra Eikern må reduseres eller i verste fall stoppes. Det innebærer i praksis at VIV vil måtte øke uttaket fra Farris i slike situasjoner. Så vidt klagerne forstår er VIV forberedt på å kunne imøtekomme dette.

5. Oppsettende virkning

Klagerne er inneforstått med at konsesjonssøker ønsker tillatelse til vannuttak raskt. Situasjonen for Vestfosselva er imidlertid, med den tillatelse som foreligger, såpass bekymringsfull at klagerne ber om at klagen gis oppsettende virkning. Alternativt at konsesjonsmyndigheten pålegger en bindende tappestrategi som ivaretar elva inntil klagen er avgjort, dersom det ikke oppnås frivillig avtale mellom partene.

6. Videre saksbehandling.

Jeg ber om å bli holdt orientert om videre behandling av klagen og å få tilsendt kopi av eventuelle bemerkninger som måtte innkomme til denne.

Er det spørsmål vedrørende klagen eller forutsetningene for denne, kan disse rettes hit og jeg skal i så fall besørge dem besvart.

NVE har mottatt følgende **klage fra Vannbevegelsen** (tidligere folkebevegelsen for bevaring av vann som fellesgode) datert 15.10.2004:

Folkebevegelsen for bevaring av vann som fellesgode er, siden vi skrev vår høringsuttalelse til Øvre Eiker Energi ASs konsesjonssøknad, organisert som registrert forening under navnet Vannbevegelsen. Organisasjonen har som en av sine oppgaver å ivareta befolkningens interesser vedrørende drikkevannsforsyningen. Vi ser med stigende engstelse på de kommersialiseringstiltak som fremmes når det gjelder vannforsyningen og nå også rettighetene til vann.

Vi registrerer at NVE har behandlet søknaden etter Vannressurslovens §8, mot søkers ønske om utvidelse av gjeldende konsesjon. Det setter vi pris på. Vi setter også pris på at tillatt uttaksmengde av vann er redusert til 600 l/s, og at man dermed har valgt å se bort fra Glitrevannverkets eventuelle fremtidige tilkobling til Eikeren.

Vi vil allikevel be om at uttaksmengden reduseres til 500 l/s, da dette er den mengde NIVA anser som et bæredyktig uttak.

Vår hovedinnvending mot tildelingen av konsesjon for alminnelig vannuttak dreier seg imidlertid om følgende:

Jarlsberg Avis hadde et oppslag 13. ds. med tittelen "VIV ennå uten konsesjon". Det er oppsiktsvekkende og korrekt. Allikevel er tittelen villedende, fordi VIV (som kjent for NVE) aldri har søkt konsesjon for vannuttak fra Eikeren. Det ville vekket enda mer oppsikt, men blir forsøkt holdt unna folks kunnskap.

Søknaden sendt av Øvre Eiker Energi AS (ØEE) er møtt med en rekke innsigelser. Blant annet er det rettet kritikk mot at et energiverk og aksjeselskap skal kunne sitte med rettighetene til salg av vann. Søknaden gjelder i tillegg alminnelig vannforsyning -ikke reservevann.

VIV har alltid begrunnet utbygningen a) ledningsnett mot Eikeren med behovet for reservevann. Når konsesjonen gis et annet selskap, lar imidlertid VIVs begrunnelse liten betydning.

Vann kan nå kjøpes og leveres til dem som er villig til å betale, liksom ØEE kan selge til dem de vil. Det finnes ikke noen vedtatt avtale mellom ØEE og VIV.

Det er planer om å opprette et innkjøpsselskap, Eikeren Vannverk IKS (EVIKS), som skal selge vannet videre til VIV m. fl. Dette selskapet er ikke dannet enda. Og vedtektene vil aldri nå noe kommunestyre, siden VIV er omdannet til IKS.

Ved å gi konsesjon for vannforsyning til et energiselskap, som i tillegg er aksjeselskap, vil retten til vannet raskt kunne forsvinne ut av befolkningens kontroll. Vi har ingen garanti for at ikke selskapet selges og med det: rettighetene. Offentlig innsyn er minimal i et aksjeselskap.

Som NVE skulle være tilstrekkelig informert om, er energisektoren liberalisert.

Det innebærer at et hvilket som helst selskap, nasjonalt eller multinasjonalt kan kjøpe seg inn i norsk energiforsyning. Når rett til uttak av vann gis sammen med retten til energiforsyning (regulering av vassdrag), kan i praksis hvem som helst erverve seg retten til norsk drikkevann. Norsk drikkevann er dermed på vei ut av nasjonal kontroll.

NVE som kjenner sektoren godt, burde ha forståelse for dette og her utvise samfunnsansvar. ØEE begrunner sin søknad (etter å ha lest høringsuttalelsene) med å henvise til Ot.prp. nr. 39 (1998-99). Under kapittel 4.4 EUs vannressursdirektiv kan vi lese: "Det er lagt vekt på en helhetlig forvaltning av vannressursene slik at ulike faktorer som påvirker vassdrag og grunnvann kan sees under ett. (...) alle forhold knyttet til vannressursene i dette distriktet skal vurderes samlet".

Uttalelsen i proposisjonen dreier seg imidlertid om miljøkonsekvensene. Derfra til å trekke den konklusjon at alle rettigheter til et vassdrag skal overlates til en konsesjonshaver, er søkt.

EUs og WTOs målsetting om frihandel for tjenester og fri flyt av kapital innebærer blant annet at man ikke kan nekte kapital investert når som helst og hvor som helst. Å overlate konsesjonsrettigheter til all utnyttelse av vannressursene i et vassdrag til en konsesjonær, er en snikinnføring av å gjøre vannet til en vare.

Vannbevegelsen er klar over at det legges opp til en kommersialisering av vannforsyningen, i

likhet med den vi har i energiforsyningen. Regional- og Kommunaldepartementet har blant annet utredet et system med benchmarking og et finansieringssystem for vannforsyningen som tilsvarer det vi har for energiforsyningen.

Vi har også registrert at utenlandske selskaper (Fortum) kjøper opp offentlige energiselskaper (Østfold Energi AS), for deretter å søke seg inn i vannforsyningen.

Et nytt begrep er i tillegg i ferd med å snike seg inn i omtalen av energiselskaperens virksomhet. Energiproduksjon blir omtalt som "vannproduksjon". Det skal få oss til å tro at vannkraft og vannforsyning er ett og det samme.

Kommersialisering av vannforsyningen skjer nå fra to kanter: Den ene er rettigheten til vannet, den andre konkurranseutsetting av driften. Det har vært fokusert en del på det siste. Konkurranseutsetting av driften er imidlertid ingen ting mot det støtet som nå settes inn i ervervet av rettighetene til vannet.

Konsesjonen til ØEE har ingen begrensninger hva gjelder salg til hvem og hvilket formål. Konsesjonen har også fått ubegrenset varighet.

Konsesjon til ØEE, som er et heleid kommunalt aksjeselskap, blir en "tillitssak". Men vi vet hva det er verd. Kommunene har tidligere solgt energiverk. Vi har ingen grunn til å tro at Øvre Eiker Kommune ikke skulle selge Øvre Eiker Energi AS i en trengt økonomisk situasjon. Alle kommuner befinner seg i en trengt økonomisk situasjon, Øvre Eiker ikke unntatt.

Øvre Eiker Energi AS vil stige betraktelig i verdi etter at konsesjonen på vannuttak eventuelt blir endelig innvilget. Øvre Eiker Kommune kan da bli rik for en stakkert stund. Det vil imidlertid befolkningen måtte betale for gjennom vannprisen -i generasjoner fremover.

Et forventet ankepunkt mot våre innvendinger, vil være hjemfallsretten. Den er imidlertid bestridt av EFTA-domstolen ESA, fordi den strider mot konkurranselovene og fri flyt av kapital.

Så lenge Norge har EØS-avtalen og er medlem av WTO går hjemfallsretten en svært usikker fremtid i møte.

Vi anser derfor konsesjonen til Øvre Eiker Energi AS som en katastrofe for befolkningens kontroll med norsk vannforsyning.

Konklusjon

- 1. Vi påklager vedtak om konsesjon til alminnelig vannforsyning gitt Øvre Eiker Energi AS. Konsesjon for alminnelig vannforsyning bør ikke gis et energiverk av hensyn til den folkelige kontrollen med drikkevannet.*
- 2. Vi påklager vedtak om tidsubegrenset konsesjon.*
- 3. Vi påklager vedtak om uttaksmengde. Uttaket bør reduseres til 500 l/s, som er et bæredyktig uttak.*

Søkers kommentarer til klagen

Øvre Eiker Energi AS har i brev av 10.01.2005 kommentert klagen slik:

” 1. Innledning.

1.1 Jeg viser til elektronisk forsendelse fra NVE av 1. desember 2004 av klage til Olje- og energidepartementet datert 30. november s.å. fra advokat Karl Wahl-Larsen på vegne av 13 samarbeidende foreninger, herunder Eikerenvassdraget Interessentlag (EVI).

Det er ikke satt frist for kommentarer til klagen.

1.2 Innledningsvis bemerkes at klagen fra EVI m.fl. (heretter EVI) på NVE's konsesjonsvedtak av 7.10.2004 omfatter en rekke forhold, jfr.: Minstevannføring i Vestfosselva, forsyningsområdet, alminnelig vannforsyning, flomtapping, vannuttak ved planlagt vedlikehold, vannuttak i kriseforsyning, vedlikeholdsplikt/mudring, samt krav til Eikerensfondet.

Etter ØEE's syn er grunnlagene for klagepunktene varierende. Enkelte av punktene bør avvises fullstendig, andre bør ivaretas ved bruk av mindre rigide virkemidler enn krevet, men det foreligger imidlertid også ett klagepunkt som klart bør imøtekommes. Dette gjelder konsesjonsvedtakets svært uheldige virkninger med økt minstevannføring i Vestfosselva, som bør hensyntas ved oppheving av det absolutte kravet om vannstand over kote 18,30 om sommeren.

1.3 Klagerne ber om at klagen gis oppsettende virkning.

Ved brev herifra til NVE av 27.10.2004 ble det informert om at ØEE ikke vil si fra seg någjeldende konsesjon iht. Kgl. res. av 8.4.1983 før alle konsesjonsvilkår og avtaler mht. den nye konsesjon av 7.10.2004 er avklart. Klagesaken og avklaring av ulike avtaleforhold kan ta tid. Da det ikke er aktuelt å iverksette vannuttaket med hjemmel i konsesjonsvedtaket av 7.10.2004 før disse forhold er avklart, er det derfor dags dato søkt om midlertidig tillatelse etter vannressurslovens § 8 til å fravike gjeldende konsesjon av 1983 og manøvreringsreglement i Eikeren for å sikre vannforsyningen fram til ny varig konsesjon er klarlagt, og ØEE har sagt fra seg gjeldende konsesjon fra 1983. Hvis søknaden om midlertidig tillatelse imøtekommes, blir det ikke påkrevd for konsesjonsmyndighetene å ta stilling til spørsmålet om NVE's konsesjonsvedtak av 7.10.2004 skal gis oppsettende virkning.

1.4 For så vidt gjelder videre framdrift, foreslås at NVE innkaller EVI, ØEE og vannverkene til et møte, der alle parter åpent kan drøfte spørsmålene som er reist i klagen, med sikte på å oppnå enighet der dette er mulig.

1.5 Under behandling av klagen har ØEE fått utarbeidet nye modellberegninger fra NIVA, som viser konsekvensene av å drive vassdraget, vannuttakene og kraftverket, jfr. vedlegg. Beregningene kommenteres utførlig i det følgende.

1.6 I det følgende redegjøres først for bruk av ulike styringsverktøy i Eikeren; konsesjon, tappestrategi eller private avtaler, jfr. pkt. 2. I pkt. 3 følger så konkrete kommentarer til de enkelte klagepunktene. Avslutningsvis følger så enkelte synspunkter på videre framdrift, jfr. pkt. 4.

2. Styringsverktøy i Eikeren:

Konsesjon, tappestrategi eller private avtaler.

Et helt sentralt spørsmål i konsesjonen og i klagen fra EVI er hvilke virkemidler og regelsett som skal brukes for å styre vassdraget. Vi omtaler derfor dette generelt, før vi kommer inn på de 8 klagepunktene fra EVI.

2.1 Konsesjonen med manøvreringsreglementet og dagbotsanksjoner.

ØEE og vannverkene, finner det uheldig at man har parallelle styringsverktøy som styrer de samme forhold i Eikeren. På denne bakgrunn mener vi at konsesjonen og konsesjonens manøvreringsreglement bør styre de forhold som skal være ufravikelige og forbundet med dagsbøter hvis regulanten forsømmer driften slik at avvik oppstår på grunn av dette.

I en del tilfeller vil det være uheldig å sette absolutte grenser. Kravet om nivå høyere enn kote 18,30 helt fram til 1.oktober, som en del av konsesjonens manøvreringsreglement, er et eksempel på dette. For at ØEE skal unngå bøter hvis vannstanden synker under kote 18,30, måtte man ha et buffermagasin omkring kote 18,50 for å møte en mulig tørkeperiode. Med krav om flomtapping allerede fra kote 18,85 gir dette et veldig lite magasin. Resultatet blir at man mister en del vann i flomspill, vann som ellers kunne bli spredt over sommeren og ettersommeren for å gi høyere lavvannføring i Vestfosselva, samtidig som man produserer kraft.

Med et kontinuerlig vannuttak til vannforsyning på 600 l/s og kraftverksdrift ned til 5 m³ /s er flomspillet med konsesjonskravet om kote 18,30 helt til 1.10 beregnet til 39,6 mill m³ (modell nr.MB-12). Med tilsvarende forutsetninger, uten dette konsesjonskravet, kan vassdraget kjøres med kraftverksdrift og bedre vannføring i elva slik at flomspillet reduseres med vel 5 mill m³ til 34,3 mill m³ (modell nr.MB-14).

Et annet eksempel gjelder hekketiden. Så langt vi leser og fortolker konsesjonsbehandlingen forut for konsesjonen i 1983, var kravet om konstant vannstand i hekketiden begrunnet i at **stigende vannstand måtte unngås** for ikke å drukne reirene. Av hensyn til vannføringen i Vestfosselva har energiverket tidligere lagt en slik tolkning til grunn, hvilket medførte vannstandsening i hekketiden betydelig utover 25 cm i tørrår. Det ble ikke innmeldt klager eller skader på fuglelivet eller andre skader. Det var en betydelig vannføring i Vestfosselva også i slike tørrår.

Ved konsekvensutredningen og som grunnlag for konsesjonen fra NVE 7.10.2004 har hensynet til fredningsbestemmelsene for Fiskumvannets fugler blitt sterkt fremhevet. Resultatet av dette er en mye strengere tolkning av fredningsbestemmelsene enn hva som tidligere ble praktisert.

Vi understreker at det er grunneierorganisasjonen EVI, og ikke ØEE eller vannverkene som har fremprovosert den mye strengere tolkningen av fredningsbestemmelsene.

På denne bakgrunn vil vi kategorisk avvise at ØEE og vannverkene har noe direkte eller indirekte ansvar for en mulig fremtidig situasjon med perioder der vannføringen i Vestfosselva tvinges ned under minstevannføringskravet på 1300 l/s fordi tilsiget er mindre enn dette.

2.2 Regulantens tappestrategi med intensjoner om miljøoptimalisering

Tappestrategi er et begrep introdusert av vassdragsmyndighetene som beskriver en prosedyre for manøvreringen av vassdraget i tillegg til manøvreringsreglementet. I kraftverkssammenheng har introduksjonen av tappestrategi møtt mye motstand i tilknytning til forebyggende nedtapping av

magasiner for å unngå skadeflom. Kraftverkene protesterer på grunn av produksjonstap som forhåndsnedtappingen i enkelte tilfeller vil medføre.

Det er i dag usikkert om det vil bli innført en forskrift om tappestrategi og hvordan denne vil styre vassdragsreguleringer. ØEE anser begrepet tappestrategi velegnet for å beskrive hvordan regulanten selv vil forestå vassdragsdriften. Vi presiserer derfor at vi ser på dette som regulantens tappestrategi med innhold og virkemidler som angitt i konsesjonssøknaden og som utdypet i det etterfølgende:

Det er ingen gitt å kunne spå med sikkerhet hvordan nedbør, temperaturen, snøsmelting og dermed tilrenningen til et vassdrag vil bli. Slike forhold er avgjørende for miljøforholdene i Eikeren-vassdraget. Hvis man hadde hatt kontroll med disse faktorene, kunne hele vassdragsreguleringen bli styrt med forhåndsangitte prosedyrer angitt fullt og helt som en del av manøvreringsreglementet.

Mens man for kraftverkssektoren stort sett har brukt tappestrategidebatten i en avveining mellom økonomi og skadeforebygging, har ØEE i konsesjonssaken for Eikeren brukt begrepet tappestrategi i en bredere sammenheng, der økonomi hittil har vært en lite fokusert faktor.

Med vår bruk av begrepet tappestrategi mener vi:

Tappestrategi er regulantens tappestrategi som angir vannuttak, kraftverksdrift og tapping til og fra Eikeren der regulanten avveier følgende hensyn og såvidt mulig søker å optimalisere forholdene :

- **Manøvreringsreglementets absolutte krav til HRV, LRV, minstevannføring i forhold til tilsig, samt vannstandskrav i hekketiden**
- **Naturgitte forhold, i hovedsak målt og spådd temperatur, nedbør, snøsmelting og tilrenning til vassdraget**
- **Vannverkens vannbehov og alternative kilder for å dekke dette**
- **Naturverninteresser mht hekkende fugler, fiskeoppgang for gyting, vannføring i Vestfosselva osv**
- **Friluftinteresser mht bading, båtbruk osv**
- **Økonomiske interesser, i hovedsak kraftproduksjon, jordvanning og vannuttak med optimal totaløkonomi**

Dette er så mange kryssende interesser at det i praksis vil være umulig å avveie alle disse interessene med entydige og absolutte krav nedfelt i manøvreringsreglementet.

I et slikt tilfelle bør vannstandsønsket heller ivaretas gjennom en tappestrategi. Til forskjell fra manøvreringsreglementet er tappestrategien en fastlagt rutine som viser hvordan man vil kjøre kraftverket, foreta tappinger og ta ut vann til vannforsyning under ulike forhold og med antakelser om utviklingen av naturgitte forhold som er usikre.

Regulanten bør ha, og ØEE vil derfor innføre, en selvpålagt tappestrategi som ut fra beste faglige skjønn, erfaringer og de til enhver tid gjeldende forhold og nødvendige prioriteringer angir vannuttak, kraftverksdrift og tappinger i vassdraget. En slik strategi er i motsetning til

manøvreringsreglementet ikke sanksjonsbelagt. I motsetning til manøvreringsreglementet blir således tappestrategien basert på ønsker om optimalisering av driftsforholdene så vidt dette er praktisk mulig.

Et eksempel er at man fyller Eikeren til omkring kote 18,90 etter vårflommen, slipper vannstanden sakte ned under hekketiden med mindre enn 15-25 cm, for så å la vannstanden synke noe mer fram til begynnelsen av august. Det vektlegges å holde kraftverksdrift med vannføring i Vestfosselva. De fleste år, men ikke alle, vil man ha vannstand omkring 18,30-18,50 til midten av august, hvoretter man slipper på mer vann til Vestfosselva. Magasinet synker, kanskje ned til omkring kote 17,80 – 18,00 på ettersommeren og er mottakelig for høstregnet. De fleste årene, men ikke alle, vil vannstanden da ta seg opp til over kote 18,40 slik at ørreten kommer opp i bekkene for å gyte. Dette tilsvarer kraftverksdriften slik den også praktiseres i dag. Tappestrategien innebærer at man ikke behøver å ha buffermagasin for å oppfylle grenseverdier i tappestrategien, og regulanten blir heller ikke bøtelagt dersom det oppstår tørrvær.

Et annet eksempel:

- *Vannstanden er sunket 20 cm fra 18,85 til 18,65 fram til 10.juni
Det har vært veldig tørt, men man har kjørt kraftverket forsiktig for å holde vannføring i Vestfosselva.*
- *For å unngå ytterligere synk, stanses kraftverket og Vestfold Interkommunale Vannverk (VIV) reduserer uttaket til 150 l/s den 10.juni*
- *Det blir en meget varm måned fra 10.juni til 10.juli:*
 - *Kraftverkene i Hakavik og Eidsfoss stanses*
 - *Tilsiaget i bekker og elver til Eikeren er tilnærmet null, la oss si 100 l/s*
 - *Det fordamper 3 mm pr døgn, tilsvarende 1000 l/s.*
 - *Minstevannføring er fortsatt 1300 l/s*
- *Vannbalansen i Eikeren blir da en tapping på 1300 l/s + 1000 l/s + 150 l/s – 100 l/s = 2350 l/s eller 200 000 m³ pr døgn. Med en flate på 29 km² tilsvarer dette en synk på 7 mm pr døgn eller 21 cm pr måned.*
- *Selv om man stengte lukene i Vestfossen helt og slapp null minstevannføring, ville kravet om maks 25 cm i hekketiden bli overskredet.*
- *Formelt sett er dette et brudd på senkningsbestemmelsene i hekketiden, men vi tror alle parter er innforstått med at en slik situasjon ikke kan føre til bøtelegging av ØEE.*

Et tredje eksempel på hvorfor tappestrategi er mer hensiktsmessig enn absolutte konsesjonsgrenser:

EVI har argumentert sterkt for at det settes strenge krav til vannstanden i Eikeren som en del av konsesjonen. Det har NVE imøtekommet i konsesjonen av 7.10.2004. Resultatet er et så strengt regime, koblet til store dagbøter, at EVI's egne interesser blir sterkt skadelidende, først og fremst Vestfosselva.

Med et slikt regime, under trussel om høye dagbøter, har ØEE intet annet valg enn å kjøre strengt

etter konsesjonens vilkår om at minstevannføringen kan reduseres til under 1300 l/s når tilsiget er lavere enn dette.

2.3 Private avtaler bør ikke overlapse med manøvreringsreglement og tappestrategi.

Alle forhold som gjelder hydrologiske forhold og vassdragsreguleringen bør håndteres i manøvreringsreglementet og tappestrategien, og bare der.

Dette betyr at ØEE, EVIKS og vannverkene hver for seg motsetter seg å inngå avtaler på forhold som hører hjemme i manøvreringsreglementet og tappestrategien.

Enkelte forhold er likevel egnet for håndtering i avtaler:

- VIV er innstilt på å inngå avtale med EVI som entydig slår fast at jordvanningsuttak fra VIV's ledningssystem ikke skal medføre uønskede miljøbelastninger på Eikeren. Slike uttak skal ha lavere prioritet enn jordvanningsuttak rett fra Eikeren eller Vestfosselva.
- Selskapsavtalen for EVIKS sikrer at vannverkene ikke har maksimaluttak samtidig. Dersom Øvre Eiker kommune må øke sitt uttak i en krisesituasjon med redusert produksjon ved borhullene på Strømbo, skal VIV om nødvendig redusere sitt uttak. Konsesjonen håndterer samlet tillatt vannuttak. Selskapsavtalen for EVIKS håndterer fordelingen mellom vannverkene slik at fordelingen blir uvedkommende for NVE og ØEE.

Konklusjon:

1. Kravet i konsesjonen fra NVE 7.10.2004 om vannstand over kote 18,30 fram til 1.10 bør oppheves.
2. Manøvreringsreglementet som en del av konsesjonen bør bare omtale LRV, HRV, minstevannføringskrav, tillatte maksimale vannuttak til vannforsyning og kravene for hekketiden. Konsesjonsbestemmelsen fra 1983 om at minstevannføringen ikke behøver å være større enn tilsiget, opprettholdes. Fylkesmannen tolker og kan dispensere fra fredningsbestemmelsene for vannivået i hekketiden.
3. Alle parter bør respektere at øvrige hydrologiske forhold håndteres i en tappestrategi:
 - Vannstanden skal så vidt mulig være omkring 18,85 etter vårflommen
 - Vannstanden skal så vidt mulig holdes høyere enn kote 18,30 om sommeren fram til 1.8
 - Vannstanden tillates å synke utover høsten, men ikke under kote 17,80

- Vannstanden skal så vidt mulig være høyere enn kote 18,40 for ørretoppgangen 15.10 – 15.11
- Minstevannføring skal så vidt mulig være større enn 1300 l/s, også når tilsiget er lavt
- Flomtapping starter ved stigende vannstand over kote 18,85. Kraftverket lager særskilte prosedyrer for lukemanøvrering for flomdemping
- For resten av året skal manøvreringen ligge mellom LRV og HRV, tilpasset snøprognoser for vårflommen.

4. Tappestrategien endres av regulanten basert på erfaringer, uten ny konsesjonsbehandling.

Dersom viktige interesser i vassdraget blir vesentlig skadelidende, i strid med foretatte modellberegninger, konsekvensutredninger og forutsetningene for konsesjonen, gir vannressursloven anledning til revurdering av konsesjonen.

5. Vannverkene kan inngå avtale med EVI, for så vidt gjelder jordvanningsbegrensinger i Vestfold. Ut over dette må forholdet mellom partene løses i samarbeid med konsesjonsmyndighetene.

3. Kommentarer til de enkelte klagepunktene:

3.1 Nærmere om minstevannføring i Vestfosselva.

EVI krever at det settes som konsesjonsvilkår at det må etableres manøvreringsmekanismer, slik at det ikke slippes mindre enn 1,3 m³/s vann i Vestfosselva, uansett tilsig til Eikeren/Fiskumvannet over LRV.

ØEE er enig med EVI m.fl. i at hensynet til vannføringen i Vestfosselva bør tillegges større vekt. Derfor bør kravet om vannstand over kote 18,30 fram til 1.10 oppheves. Manøvreringen bør baseres på en tappestrategi som avveier ulike hensyn. Det kan ikke kreves en minstevannføring på 1300 l/s dersom tilsiget er mindre enn dette, men med en mer fleksibel tappestrategi vil dette ønsket kunne oppfylles nesten bestandig.

ØEE's søknad om konsesjon av 27.6.2003 la stor vekt på tappestrategien med en balansert vurdering av forholdene i Eikeren og Vestfosselva. Høringsuttalelsene la med få unntak stor vekt på hensynene til vannstanden i Eikeren. Høringsinstansene fikk gjennomslag for sine prioriteringer.

Resultatet ble en konsesjon som sterkere enn søknaden vektlegger vannstanden i Eikeren, på bekostning av vannføring i Vestfosselva.

Konsekvensene av vannstandskravet om mer enn kote 18,30 i Eikeren om sommeren fram til 1.10 berører først og fremst kraftverksdriften, mens uttaket for vannforsyning har mindre betydning. Det vises til uttalelsen fra Nils Roar Sælthun i NIVA i tilknytning til modellberegningen av konsesjonskravet.

Beregningene viser (NIVA beregning MB-10, 11 og 12), med de forutsetninger som er lagt til grunn av NIVA:

- *For å unngå bøtelegging, må ØEE kjøre kraftverket med et buffermagasin omkring kote 18,50 hele sommeren. Dette gir et meget lite magasin opp til åpningen av flomtappelukene åpnes på kote 18,85*
- *Det blir meget lange perioder med minstevannføring i Vestfosselva*
- *1300 l/s kan ikke opprettholdes som vannføring til enhver tid. Det er i perioden fra 1.mai til 1.oktober gjennomsnittlig 50 dager med tilsig lavere enn 1,3 m³ /s. Det vises til NIVA's utredning pkt 5.2 i tilknytning til beregningen MB-10. Hittil har kraftverket alltid tappet mer enn 1300 l/s, selv om tilsiget er lavt. Med et strengere manøvreringsreglement med absolutte krav til høy sommervannstand blir dette umulig å fortsette med.*
- *Det gjennomsnittlige årlige flomspillet blir med vannuttak 600 l/s til vannforsyning omkring 39,6 mill m³ (MB-12), sammenliknet med 34,3 mill m³ dersom man unngår kravet om kote 18,30 helt til 1.10 (MB-14).*

Vi foreslår at klagen på dette punkt imøtekommes ved at det absolutte kravet om vannstand høyere enn kote 18,30 fjernes fra manøvreringsreglementet.

I stedet foreslår vi at tappestrategien, og ikke det straffebelagte manøvreringsreglementet, får følgende formuleringer:

- *ØEE skal så langt det er mulig slippe minst 1300 l/s til Vestfosselva, også når tilsiget til vassdraget er lavere enn dette.*
- *Den første måneden etter hekketiden, fram til begynnelsen av august, skal senkingen av Eikeren begrenses av hensyn til friluftsliv og båttrafikk. Deretter tillates en senking og vannuttak som medfører at man de fleste årene kommer opp i en vannstand høyere enn kote 18,40 slik at ørreten kommer opp i bekkene.*

Modellberegningene (MB-14) viser følgende resultat av en slik drift med vannuttak 600 l/s til VIV:

- *Det er alltid en minstevannføring større enn 1300 l/s*
- *I normalåret (1982) er vannstanden over kote 18,80 ved hekketidens slutt den 10.7, den synker videre til omkring 18,30 den 10.8 og er på sitt laveste kote 18,00 i slutten av august. Høstregnet fyller opp slik at vannstanden er over kote 18,50 etter 1.oktober. Antall dager med minstevannføring i de 3 sommermånedene er 19.*
- *I tørråret 1992 går det ikke så godt: Vannstanden synker 34 cm fra 5.mai til 10.juli og er omkring kote 18,50 ved hekketidens slutt. Deretter synker vannstanden videre til minimum kote 18,00 i begynnelsen av september, men forblir lav hele høsten pga lavt tilsig.*

Økningen kommer først omkring 1.11 slik at vannstand over kote 18,40 begrenser gyteoppgangen dette tørråret. Antall dager med minstevannføring i de 3 sommermånedene er 60

- *I 20 års modellperioden 1977 – 1997 får vi følgende antall dager med minstevannføring i de 3 sommermånedene. MB-12 er konsesjonen av 7.10.2004, mens MB-14 er konsesjonen uten krav til kote 18,30 etter 1.august.*

1. Tilleggsaggregat

I tillegg til denne modellberegningen har vi også vurdert konsekvensene av et tilleggsaggregat som kan drives med mer nøyaktig kontroll og regulering i området 1 – 7 m³ /s. Disse modellberegningene (MB-15) viser at nytten av et slikt aggregat er begrenset. Beregningene legger til grunn at man i stedet for å kjøre minstevannføring på 1,3 m³ /s heller kjører aggregatet på 3 m³ /s. På årsbasis blir antall dager med minstevannføring redusert, men dette gjelder ikke i de kritiske sommermånedene. Det blir også lengre perioder med 3 m³ /s.

Kraftproduksjonen får også en minimal økning (fra 9,4 GWh i MB-14 til 9,8 GWh i MB-15). Konklusjonen blir at et tilleggsaggregat ikke anses fordelaktig med disse forutsetningene.

2. Redusert uttak til VIV ved knapphet

I beregningen MB-16 forutsettes det at VIV trapper ned sitt vannuttak fra 600 l/s til 150 l/s når det er minstevannføring.

Beregningene viser at dette normalt har liten betydning, men at det kan slå noe ut i tørrår med reduksjon i antall dager med minstevannføring i Vestfosselva.

Hvis vi legger inn i modellen at VIV trapper ned sitt uttak fra Eikeren fra 600 til 150 l/s med de øvrige forutsetningene holdt fast, får vi følgende forbedringer.

- *Antall dager med minstevannføring i sommermånedene juni – august reduseres fra 87 (MB-13) til 76 (MB-16)*
- *På årsbasis reduseres antall dager med minstevannføring med omkring 13 (fra 112 dager i MB-13 til 99 dager i MB-16)*

Modellberegningene viser altså at vannuttaket har relativt liten betydning, mens kravet om kote 18,30 helt fram til 1.10 får dramatisk betydning for vassdraget, med langvarig meget lav vannføring i Vestfosselva.

KONKLUSJON:

- *Svært få brukerinteresser er tjent med å ha et absolutt krav om kote 18,30 om sommeren. Fjern kravet i konsesjonens manøvreringsreglement. Flytt dette som et ønske for juni – juli i tappestrategien. Dette kombineres med at regulanten også skal forsøke å opprettholde mer enn 1300 l/s som minstevannføring i Vestfosselva, uansett tilsigets størrelse.*

- *Tappestrategien legges opp slik at man i de fleste årene har vannstand høyere enn kote 18,40 når gytetiden begynner den 15.10*
- *EVI, ØEE og NVE bør ha felles interesser i denne sak. Forutsetningen for enighet er at alle parter har tillit til tappestrategien, herunder at man aksepterer at alle mål ikke kan nås i tørrår.*
- *Det er gledelig at EVI synes å prioritere omtrent likt med ØEE i dette spørsmålet, og at EVI signalerer villighet til å diskutere rammevilkårene som en helhet. NVE bør delta i denne diskusjonen.*

3.2 Forsyningsområdet

EVI krever fastsatt konsesjonsvilkår om at vannuttaket bare kan benyttes til drikkevannsforsyning innen VIV's og Øvre Eiker kommunes forsyningsområder, slik disse er på tidspunkt for konsesjonen, og at Glitrevannverkets forsyningsområde ikke skal betjenes med vann fra Eikeren. EVI's klage på dette punkt bør avvises.

Konsesjonssøknaden gjelder uttak av vann for normal forsyning med inntil 900 l/s til Vestfold (VIV), nedre Buskerud (Glitrevannverket) og Øvre Eiker kommune.

Konsesjonen av 7.10.2004 har redusert tillatelsen til 600 l/s, hvilket innebærer at Glitrevannverket med denne begrensingen ikke kan ta ut vann fra Eikeren. Glitrevannverket er således avhengig av en ny konsesjonsbehandling for å kunne etablere vannuttak. NVE omtaler dette i sine kommentarer til konsesjonen. Glitrevannverket er innforstått med dette. Glitrevannverket ønsker likevel å følge utviklingen i Eikeren mht reguleringserfaringer og vannkvalitet. Dette ivaretas ved at Glitrevannverket får en plass i EVIKS, men slik at de to vannverkene med etablerte uttak (VIV og ØEK) har kontroll og bestemmer virksomheten. EVI's krav vedrørende Glitrevannverket bør derfor ikke tas til følge.

Konsesjonen setter grenser for vannuttak under normal vannforsyning og for reserveforsyning og kriser. Vi mener at dette er tilstrekkelig for å ivareta de interesser som berøres av vannuttakene.

Etter hvert som kravene til en sikker vannforsyning har økt de siste 20-30 årene, har stordriftsfordelene ved å bygge store interkommunale vannverk blitt stadig større. VIV har økt sitt forsyningsområde gradvis og har nå 10 medlemskommuner. Det er ikke utenkelig at denne tendensen fortsetter, selv om det ikke er naboer til VIV som har slike vannbehov nå.

Det er ikke akseptabelt for vannverkene å la en konsesjon for vannuttak legge begrensinger på hvordan et vannverks forsyningsområde kan endre seg fremover. Med begrensingen lagt på mengde og formålet alminnelig vannforsyning, er det også tvilsomt hvor langt vannressurslovens hjemler rekker for å begrense utvikling i forsyningsområde.

KONKLUSJON:

- *EVI's klage på dette punkt bør avvises*

3.3 Alminnelig vannforsyning

EVI krever at det settes som konsesjonsvilkår at salg av vann fra ledningen i emballasje eller til jordvanning m.v. ikke skal være tillatt. Med unntak for jordvanning fra VIV's ledning i Vestfold, som det foreslås særskilt avtale for, ber vi om at klagen på dette punkt avvises.

Søknaden gjelder vannuttak til alminnelig vannforsyning. Med alminnelig vannforsyning menes:

- *Alt levert vann skal ha drikkevannskvalitet iht drikkevannsforskriftens krav, selv om bare en liten del av vannet inngår i husholdningen som drikke eller til mattilberedning.*
- *Vannet brukes til øvrig husholdningsforbruk, herunder også sanitærvann til toaletter og rengjøring, bilvask og hagevanning. Hagevanning må ofte begrenses for at kapasitetsgrenser ikke skal overskrides.*
- *Vannet brukes til brannslukking, ledningsspyling, fontener, isbaner og andre generelle samfunnsoppgaver i kommunene.*
- *Vannet går til næringsformål, herunder industrivann, kjølevann osv. Bryggerier kjøper vann til blant annet flaskevannproduksjon. I havnene leveres vann til skip. Eksport av vann i bulk foretas ikke i dag og vannforsyningssystemene er ikke lagt opp for slik vanneksport.*
- *Vannverkene leverer vann til gartnerier og annen landbruksproduksjon. Grensen mellom hagevanning, gartnerivirksomhet og jordvanning på friland reguleres i hovedsak i den enkelte kommunes gebyrregelverk og tilknytningsbestemmelser. Alminnelig jordvanning utelukker seg ofte selv fordi kubikkmeterprisen er for høy.*

VIV har lagt en stor hovedledning mer enn 40 km sørover fra Eikeren. Under normale forhold har ledningen mye ledig kapasitet. I den første fasen av konsekvensutredningsarbeidet la derfor VIV til grunn at man ville søke om anledning til å ta ut inntil 1200 l/s og at VIV skulle stå fritt i bruken av denne vannmengden. Modellberegningene og protester førte til at vannuttaket ble splittet slik at normaluttaket begrenses til 600 l/s, mens 1200 l/s reserveres til situasjoner med planlagt reservevannforsyning eller kriseforsyning, jfr det etterfølgende pkt 3.5 og 3.6.

VIV mener det er samfunnsmessig riktig å utnytte den store overkapasiteten i vannforsyningen til Vestfold under normale forhold slik at uttak til jordvanning også tillates.

VIV er fullt innforstått med at slike jordvanningsuttak skal ha prioritet etter jordvanningsinteressene inntil Eikeren og Vestfosselva. VIV har fremlagt for EVI en avtale som

sikrer en slik prioritering, jfr vedlegg 2

VIV har i sine vannrettigheter i Farris anledning til å ta ut tilnærmet ubegrensede vannmengder. De to vannkildene Farris og Eikeren samkjøres gjennom et stort ledningssystem med overkapasitet under normale forhold.

Dersom det tas vann til jordvanning fra dette systemet, vil VIV forskyve forsyningsområdet tilsvarende i retning Farris slik at vannuttakene fra Eikeren ikke øker på grunn av dette. All slik vannverksdrift dokumenteres og vil være tilgjengelig for kontroll av myndighetene.

KONKLUSJON:

- Vannforsyningen skal dekke alminnelig vannforsyning
- Bruk av vann fra VIV til jordvanning skal ikke medføre økte vannuttak som kan medføre miljøproblemer i Eikerenvassdraget
- VIV skal kunne dokumentere jordvanningsuttakene direkte fra VIV's ledninger og at vannverksdriften innrettes slik at uttakene fra Eikeren justeres over på Farris om nødvendig.
- VIV tilbyr EVI en særskilt avtale om jordvanningsprioriteringene.
- Øvrige krav i EVI's klage på dette punkt avvises.

3.4 Flomtapping

EVI krever at det settes som konsesjonsvilkår at flomtapping skal begynne ved kote 18,85. Kravet bør avvises.

ØEE følger vanligvis en tappestrategi som innebærer at lukene åpnes gradvis for flomtapping på stigende vannstand fra kote 18,85. Operatørene er godt kjent med vassdraget og tilpasser flomtappingen til situasjonen.

Vi ber om at dette opprettholdes som en tappestrategi, også fordi begrepet tappestrategi ble innført nettopp for å ivareta flomtappingshensyn.

KONKLUSJON:

- Kravet om å ta flomtapping inn i et bøtebelagt manøvreringsreglement bør avvises.
- Flomtapping er en sentral del av tappestrategien.

3.5-3.6 Vannuttak ved planlagt vedlikehold og i krisesituasjoner

EVI krever at det settes som konsesjonsvilkår at vannuttak i forbindelse med planlagt vedlikehold tillates med inntil 900 l/s i inntil 6 måneder i en tid på året der dette medfører minst problemer. Videre kreves satt som konsesjonsvilkår at vannuttak i krisesituasjoner tillates med inntil 1200 l/s i inntil 1 uke. Kravet kan delvis imøtekommes da uttak til Glitrevannverket ikke er aktuelt.

Det vises til omtalen av Glitrevannverket i pkt 3.2 ovenfor.

I og med at Glitrevannverket ikke kan eller vil etablere inntak i Eikeren uten at konsesjonen endres, er det heller ikke nødvendig å opprettholde de store vannmengdene for planlagt reserveforsyning og for kriseforsyning fra konsesjonssøknaden.

I konsesjonssøknaden fra 27.6.2003 var også Glitrevannverket med i vannuttaket. Søknaden gjaldt 900 l/s ved normal vannforsyning, 1400 l/s ved planlagt reserveforsyning og inntil 2400 l/s som en svært tidsbegrenset periode på inntil en uke for kriseforsyning.

Kriseforsyningen på opptil 2400 l/s skulle gjelde kortvarig inntil Glitrevannverket fikk samkjørt forsyningen med uttaket fra Glitre eller Holsfjorden via Asker, avhengig av hvor krisesituasjonen oppstår.

VIV har bare 2 hovedkilder og kan dekke hele vannbehovet fra enten Farris eller Eikeren. For Vestfold er det dermed ikke aktuelt å skille mellom en kortvarig kriseforsyning, som trappes ned, og en reserveforsyning som overtar dekning av hele forsyningsbehovet.

På denne bakgrunn slås reserveforsyningen sammen med kriseforsyningen, begge deler med 1200 l/s som maksimalt uttak.

Selv om det i praksis bare blir to vannverk som har vannuttak fra Eikeren, vil likevel EVIKS bli etablert som fellesvannverket som skal samordne vannforsyningsinteressene og regulere vannuttakene ved knapphet.

Samordning av vannuttakene gjør at planlagt reserveuttak og kriseforsyning kan slås sammen og reduseres.

KONKLUSJON:

- *EVI's klage tas delvis til følge.*
- *Det er ikke aktuelt for Glitrevannverket å bygge ut mot Eikeren for reserveforsyning uten å ha rett til bruk av Eikeren for normal vannforsyning. Særskilt rett til reserveforsyning som også gjelder Glitrevannverkets vannbehov er derfor unødvendig i denne konsesjonen.*
- *Vannuttaket ved planlagt reserveforsyning og krisesituasjoner begrenses begge til 1200 l/s med maksimal varighet 6 måneder. For planlagt reserveforsyning skal magasinet forhåndstilpasses til det planlagte uttaket slik at miljølempen begrenses.*
- *For krisesituasjoner går vannforsyningsinteressene om nødvendig foran alle andre hensyn i manøvreringsreglementet*

3.7 Vedlikeholdsplikt / Mudring

EVI krever at det settes som konsesjonsvilkår at konsesjonæren om nødvendig er forpliktet til å vedlikeholde/mudre Vestfosselva og Loeselva for å forhindre gjengroing av disse. Likeledes krever EVI at de skjønsmessige vurderingene i konsesjonsvilkårenes pkt.6 litra a,c og d gjøres om til absolutte krav. Alle disse kravene fra EVI bør avvises.

Som anført i klagen fra EVI er det ikke enighet om groingsforholdene i Vestfosselva og Loeselva. Det er fortsatt forurensende utslipp til vassdraget, hvilket er ØEE uvedkommende. NIVA og EVI er uenige både hva gjelder omgang av gjengroing og årsakene til dette.

NIVA påpeker at det er en fordel for vassdraget at det er store variasjoner i vannføringen. Disse variasjonene kan opprettholdes, forutsatt at kravet om vannstand over kote 18,30 om sommeren frafalles, jfr pkt 3.1 foran.

ØEE avviser at nye forhold for kraftverksdriften og vannuttakene har skadelig betydning for Vestfosselva. ØEE ser det også som absolutt nødvendig at konsesjonsmyndighetene og regulanten kan utøve skjønn i bedømmingen av de ulike forhold som berøres i EVI's klage under pkt.3.7.

Forutsatt at konsesjon blir gitt og EVIKS etablert, vil det bli satt av penger til et Eikerenfond som fondsstyret kan benytte til miljøtiltak i vassdraget. Vi anbefaler EVI å ta spørsmålet om midler til mudring opp der.

KONKLUSJON:

- EVI's klage på dette punkt bør avvises

3.8 Eikerenfond

EVI krever fastsatt konsesjonsvilkår om at konsesjonæren pålegges å opprette Eikerenfond. Kravet bør avvises.

Det er et frivillig og ikke lovhjemlet initiativ fra vannverkene å sette av midler til et Eikerenfond. Vannverkene er selv tjent med dette som et virkemiddel for å øke vannforsyningsikkerheten gjennom forurensningsforebyggende tiltak.

Det er vannverkene selv som bestemmer om det skal være et slikt fond og hvordan midlene skal benyttes. Det er et vilkår at slike avsetninger aksepteres som en nødvendig del av vannforsyningen slik at dette innbakes i vannprisen til kommunene og videre til abonnentene.

Konsesjonsmyndighetene har ikke lovhjemmel for å pålegge et slikt Eikerenfond.

KONKLUSJON:

- Konsesjonen kan ikke omtale Eikerenfondet.
- EVI's klage på dette punkt må avvises

3.9 ØEE's kommentarer til EVI's oppsummering i klagen.

1. EVI's klage om minstevannføring på 1300 l/s bør imøtekommes ved at kravet om vannstand over kote 18,30 fjernes fra manøvreringsreglementet. Tappestrategien legges opp med sikte på vannføring over 1300 l/s til enhver tid. Hensyn til båttrafikken søkes ivarettatt samt en forsiktig senking av vannstanden slik at normalt høstregn sikrer vannstand over kote 18,40 for

ørretgyltingen.

2. *EVI's klage om forsyningsområdet avvises. Glitrevannverket kan ikke og vil ikke etablere vannuttak i Eikeren uten at konsesjonen endres.*

3. *EVI's klage om vannforsyningsformål avvises. VIV og EVI inngår avtale som sikrer at jordvanningsuttak fra VIV's ledning i Vestfold har lav prioritet og ikke skal medføre miljøulemper. VIV skal kunne dokumentere jordvanningsuttakene.*

4. *EVI's krav om flomtapping inn som krav i manøvreringsreglementet avvises. Krav til flomtapping tas inn i tappestrategien.*

5. *EVI's klage på planlagt reserve imøtekommes delvis. Planlagt reserveuttak reduseres fra innvilget 1400 l/s til 1200 l/s med varighet inntil 6 måneder.*

6. *EVI's klage på kriseforsyning imøtekommes ikke. Kriseforsyning med 1200 l/s vil i visse tilfeller vare lenger enn 1 uke, mens 2400 l/s som omsøkt kunne begrenses i varighet på grunn av omkoblingsmuligheter i Glitre-systemet. Kriseforsyningsmuligheten settes til 1200 l/s i inntil 6 måneder. I slike tilfeller har vannforsyningen om nødvendig prioritet foran manøvreringsreglementet.*

7. *EVI's krav om mudring i Vestfosselva og Loeselva avvises.*

8. *EVI's krav om et Eikerenfond som del av konsesjonen avvises.*

4. Videre saksbehandling

4.1 *ØEE mener at EVI's klage bør imøtekommes på vesentlige punkter, særlig mht å sikre vannføringen i Vestfosselva ved å oppheve det absolutte kravet om vannstand over kote 18,30 om sommeren. Punktene 1 og 5 i klagen imøtekommes.*

4.2 *ØEE og vannverkene foreslår at NVE innkaller EVI og ØEE til et møte der alle parter åpent kan drøfte spørsmålene med sikte på enighet der dette er mulig. Vi har mottatt brev fra EVI av 30.12. f.å., der EVI ønsker et møte med ØEE og vannverkene før møtet med NVE. Brevet fra EVI bringer lite nytt til saken. Vi anmoder derfor høfligst NVE om å innkalle til møte så snart det er mulig.*

4.3 *Punktene 2, 3, 4 og 6 avvises, men det henvises til tappestrategier, avtaler eller rammevilkår for øvrig som langt på vei ivaretar de hensyn klagen omfatter.*

4.4 *Punktene 7 og 8 avvises fullstendig.*

4.5 *Dersom EVI etter et slikt forsøk på avklaringer i et felles møte likevel velger å opprettholde klagen, vil vi hevde at dette skjer på klagers økonomiske risiko, jfr bestemmelsene i forvaltningslovens § 36 om dette.*

Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) bemerkninger

Øvre Eiker Energi AS søkte den 27.06.03 om konsesjon for vannuttak til alminnelig vannforsyning fra Eikern i Hof og Øvre Eiker kommune. Konsesjon med tilhørende vilkår ble gitt i brev av 07.10.2004. Vannbevegelsen påklaget konsesjonen i brev av 15.10.2004. 13 samarbeidende foreninger rundt

Eikern (i det videre kalt EVI) representert ved advokat Karl Wahl-Larsen fikk utsatt klagefristen til 1.12.2004 og påklaget konsesjonen i brev av 30.11.2004.

Når det gjelder søknaden og NVE sin vurdering av denne viser vi til "Bakgrunn for vedtak KTV 24/2004" som ble vedlagt konsesjonen av 7.10.2004. Vi repeterer bare kort fra innledningen i saksfremstillingen:

Eksisterende forhold i vassdraget

Eikern ligger i Vestfold og Buskerud fylke. Nord for Eikern ligger Fiskumvannet. Eikern og Fiskumvannet er forbundet med et smalt sund ca 80 m bredt. De to vannene fungerer som ett magasin med totalt vannareal på ca 31,2 km² ved HRV. Fra Fiskumvannet renner Vestfosselva ned i Drammenselva. Middelavrenning fra Fiskumvannet er på 9,7 m³/s. Nord- og østsiden av Fiskumvannet er fredet som naturreservat etter naturvernloven ved kgl. res. av 19. april 1974. Hovedformålet ved fredningen er å ivareta det rike fuglelivet i sumpområdene rundt vannet. Ved utløpet av Fiskumvannet ligger Vestfoss kraftstasjon. Kraftverket har en maksimal slukeevne på 20 m³/s og minste driftsvannføring på 6 m³/s. Eier av kraftverket er Øvre Eiker Energi AS (ØEE) som ved kgl. res. av 8. april.1983 har konsesjon til drift av kraftstasjonen. Øvre Eiker kommune har et vannuttak på 32 l/s fra Eikern i dag. I tillegg har flere av grunneierne rundt vannet separate uttak til både alminnelig vannforsyning og vanningsanlegg.

Sakens bakgrunn

Vestfold Interkommunale Vannverk (VIV) er et interkommunalt selskap (IKS) som står for den alminnelige vannforsyning til 9 kommuner i Vestfold. Hovedvannkilden er i dag Farris helt syd i fylket. Reserve drikkevannskildene i Vestfold er av svært dårlig kvalitet. For å tilfredstille myndighetenes krav til reserve drikkevann er det nødvendig å skaffe ny råvannskilde. Eikern er sett på som eneste alternativ for VIV. Glitrevannverket IKS er eiet av 4 kommuner syd i Buskerud og Akershus og leverer vann til disse. Vannkilden i dag er Glitrevannet. Med forventet befolkningsvekst i området kan Glitrevannverket om 20-30 år få behov for mer vann enn det Glitrevannet kan gi.

Søker

ØEE eies av Øvre Eiker kommune. ØEE står som søker for vannuttaket ved at eksisterende konsesjon for kraftverksdriften justeres. ØEE vil inngå et forpliktende samarbeid med EVIKS. EVIKS vil være et selskap bestående av de tre vannverkene VIV, Glitrevannverket og Øvre Eiker Kommune. Selskapet vil bli dannet når konsesjon foreligger.

Søknaden

Gjeldende konsesjon for drift av kraftverket gir tillatelse til å manøvrere Eikern og Fiskumvannet mellom HRV 19,000 moh og LRV 17,123 moh. Av hensyn til fuglereservatet skal vannstanden holdes mest mulig konstant i perioden 5. mai til 10. juli. Når kraftverket ikke er i drift skal det slippes minimum 1,3 m³/s forbi dammen, dog ikke mer enn naturlig tilsig. Periodene som kraftstasjonen står skal reduseres mest mulig i sommerhalvåret.

Det søkes om tillatelse til å ta ut inntil 544 000 m³/uke (900 l/s) til alminnelig vannforsyning fra Eikern. Ved planlagte vedlikeholdsarbeider og lignende skal uttaket kunne økes til inntil 847 000 m³/uke i inntil 6 mnd og ved krisesituasjoner til inntil 1,45 mill m³/uke med inntil en ukes varighet.

Reglementet søkes endret til at vannstanden kan senkes inntil 50 cm i perioden 10. mai til 10. juli, men at senking av vannstanden i denne perioden i minst mulig grad skal overstige 25 cm.

Vedlagt søknaden følger en tappestrategi. Dette er en avtale mellom ØEE og deltakerne i selskapet EVIKS som gir føringer på hvordan manøvreringen av vassdraget skal foregå. Som et vedlegg til søknaden er denne også bindende for konsesjonshaver. Det inngår ikke konkrete forpliktelser i

tappestrategien, men den pålegger konsesjonshaver å ta hensyn til nærmere beskrevne allmenne og private interesser i sin manøvrering av vassdraget. Dette gjøres ved at prioriteringen av vannuttak til kraftproduksjonen og drikkevann varierer ettersom ulike allmenne interesser berøres.

Som vedlegg til søknaden ligger også simuleringer for vannstand i Eikern og vannføring i Vestfosselva ved drikkevannsuttak på 32 l/s og 900 l/s. Disse er kjørt under fastsatte forutsetninger for kraftproduksjon og ved ulike tilrenningsforhold. I forbindelse med konsekvensutredningene etter plan- og bygningsloven og ved seinere arbeid med søknaden etter vannressursloven og behandlingen av denne er det gjort flere andre simuleringer med ulike forutsetninger og vannuttak. Disse er ikke vedlagt dette notatet selv om de kan være referert til i teksten.

Hovedpunkter i konsesjonen

Det ble gitt konsesjon til vannuttak på inntil 360 000 m³/uke (600 l/s), uttak ved planlagt vedlikehold etc på 847 000 m³/uke i inntil 6 mnd og i krisesituasjoner på 1450 000 m³/uke i inntil 1 uke. For å begrense skadevirkningene for allmenne interesser rundt Eikern ble det satt vilkår om at vannstanden om sommeren (1.5 til 1.10) ikke skal underskride 18.30 og LRV ble satt til kote 17,50 som er den laveste vannstand som nås ved kraftproduksjon i dag.

Klagene

Klagene er i sin helhet referert foran. Vi vil her kort gi hovedpunktene i klagene:

EVI har fått gjennomført flere simuleringer av vannføring og vannstand i hhv. Vestfosselva og Eikern med den gitte konsesjonen. Begrensningen av reguleringen om sommeren har ført til at vannføringen i Vestfosselva kan bli vesentlig redusert i forhold til tidligere dersom kraftproduksjonen skal opprettholdes i tillegg til at det etableres et kontinuerlig vannuttak på 600 l/s. For å unngå lave vannføringer i Vestfosselva ber EVI om at det settes et absolutt minstevannføringskrav på 1,3 m³/s i Vestfosselva og ikke som i dag at dette kravet kan avvikes dersom tilsiget er under 1,3 m³/s.

EVI mener at det vannuttaket som er tillat gjennom den gitte konsesjonen er høyere enn det Eikern og Vestfosselva tåler. De ber derfor om at EVIKS sitt forsyningsområde begrenses til bare å gjelde Vestfold.

Mange av grunneierne i nærområdet til Eikern og Vestfosselva ønsker å bruke vann fra Eikern til jordvanning. For å redusere presset på Eikern og for å unngå konflikt mellom jordvanningsinteresser rundt Eikern og Vestfosselva og innenfor VIV sitt forsyningsområde ønsker EVI at det i konsesjonen klargjøres at vannuttaket kun er til alminnelig vannforsyning og ikke til jordvanning eller annen kommersiell utnyttelse.

Det har i lengre tid vært praktisert en tappestrategi der flomtapping har startet når vannstanden har nådd kote 18,85. EVI ber om at dette tas inn i konsesjonen.

I den opprinnelige søknaden skulle vannuttaket dekke reserve drikkevann til både Glitrevannverket og VIV. Det var derfor behov for et relativt høyt vannuttak dersom det oppsto uhell på de andre vannuttakene. Siden Glitrevannverket ikke vil kople seg til Eikern med den gjeldende konsesjonen er behovet for slikt vannuttak betydelig redusert. EVI ber om at konsesjonen gjenspeiler dette ved at tillat vannuttak i krisesituasjoner og ved planlagt vedlikehold reduseres til hhv. 1200 l/s og 900 l/s.

Vannuttak til drikkevann vil redusere den totale vannføringen i Vestfosselva. Dersom dette fører til at elva gror igjen eller oppgrunnes ber EVI om at ØEE AS kan pålegges tiltak i Vestfosselva og Loeselva for å motvirke dette.

EVI krever at det dannes et fond som kan benyttes til miljøforebyggende tiltak. Dette kan for eksempel være kostnader som rettighetshavere påføres som følge av restriksjoner i drift av eiendommene rundt Eikern.

Vannbevegelsen påklager vedtaket om et vannuttak på 600 l/s da de mener at NIVA har konkludert med at et vannuttak på 500 l/s er det Eikern kan tåle.

De klager også på vedtaket om at konsesjonen er tidsbegrenset og at konsesjon til vannuttak for alminnelig vannforsyning gis til et energiverk. Bakgrunnen for denne delen av klagen er at samfunnets kontroll med drikkevannet reduseres.

Søkers kommentarer til klagen

Søker (ØEE AS) har kommentert klagen i brev av 10.1.2005 (brevet er referert foran). ØEE AS anbefaler at begrensningen i tillat tapping om sommeren frafalles slik at vannføring i Vestfosselva lettere kan opprettholdes. Samtidig viser de til tappestrategien som blant annet sier at vannstanden så vidt mulig holdes høyere enn kote 18,30 om sommeren fram til 1.8.

ØEE AS ber om at klagers krav om at forsyningsområdet må presiseres ikke blir innfridd. Dette begrunnes med at siden vannuttaket er begrenset til 600 l/s vil det ikke være aktuelt for Glitrevannverket å kople seg til Eikern. En begrensning av forsyningsområdet vil gjøre det vanskelig å gjennomføre naturlige utvidelser av VIV sitt forsyningsområde.

Kravet om at begrepet alminnelig vannforsyning defineres slik at jordvanning fra ledningsnettet begrenses mener ØEE AS bør løses ved privat avtale mellom VIV og EVI.

Ønsket om flomtapping er allerede tatt inn i tappestrategien og ØEE AS mener derfor at dette ikke bør inn i konsesjonsvilkårene.

Når det gjelder vannuttak i forbindelse med planlagt vedlikehold eller i krisesituasjoner mener ØEE AS at dette delvis kan tas til følge siden Glitrevannverket ikke vil etablere vannuttak fra Eikern og maksimalt vannforbruk da vil begrense seg til VIV og Eikern kommunes vannuttak.

Kravet om mudring bør ikke tas til følge da det er umulig å bevise hvem som er ansvarlig for en eventuell gjengroing av Vestfosselva. Tiltak for å redusere slike problemer kan finansieres av Eikernfondet som etableres som en frivillig ordning mellom partene.

Kravet om at etablering av et Eikernfond tas inn i vilkårene for konsesjonen anbefales ikke tatt til følge.

NVEs vurdering og konklusjon

De enkelte punktene i klagen

Minstevannføring i Vestfosselva

Under behandlingen av konsesjonssøknaden ble det fra en rekke hold påpekt at vannstanden i Eikern ikke måtte bli for lav om sommeren av hensyn til friluftsliv på Eikern. Samtidig vil en høy sommervannstand gjøre det enklere å nå tilstrekkelig høy vannstand om høsten slik at ørretens gytevandring ikke blir hindret. Dette var bakgrunnen for vedtaket om en laveste tillatte sommervannstand på 18,30. Simuleringer som er gjennomført i ettertid viser at et kontinuerlig vannuttak på 600 l/s samtidig med en kraftverksdrift omtrent som tidligere vil føre til at vannføringen ut av Eikern i lange perioder vil bli svært lav om sommeren. I perioder vil det være umulig å

opprettholde en vannføring over 1,3 m³/s i Vestfosselva. Simuleringer som EVI har fått gjennomført viser at vannføringen i Vestfosselva kan opprettholdes dersom vannuttaket reduseres til 150 l/s i tre sommermåneders samtidig som tappestrategien for kraftverket tilpasses dette målet. Ytterligere innskrenkninger i kraftverksdriften kan gjøre det mulig å holde vannstanden over 18,30 hele sommeren samtidig med et vannuttak på 600 l/s. Men dette vil redusere kraftproduksjonen og øke antall dager med minstevannføring betydelig.

Klager som representerer rettighetshavere og frivillige organisasjoner med interesser langs Eikern, Vestfosselva og Loeselva, mener at det i eksisterende konsesjon er tatt for lite hensyn til interessene nedstrøms Eikern til fordel for bruken av Eikern. Utfra de simuleringer som er foretatt er NVE enig i at en viss oppmykning av kravet om å holde vannstanden over 18.30 om sommeren kan være hensiktsmessig når dette samtidig sikrer minstevannføringen i Vestfosselva. Men det må fortsatt være intensjonen for drift av Eikern at vannstanden holdes så høy som mulig om sommeren og i ørretens gyteperiode. Dette betyr at vannuttak til drikkevann i størst mulig grad skal skje fra Farris når vannstanden nærmer seg 18.30 om sommeren og at vannslipping større enn minstevannføringskravet i slike perioder ikke er forenlig med dette kravet.

Uttaket redusert til 500 l/s

Vannbevegelsen påklager vilkåret om et uttak på 600 l/s i det de viser til at det er gjort simuleringer som viser at 500 l/s er et mer bærekraftig uttak. Simuleringer som er gjort både før og etter at konsesjon ble gitt viser at det er umulig å si hvor grensen for et bærekraftig vannuttak går. Enhver økning av vannuttaket vil påføre enkelte interesser i vassdraget økte ulemper. NVE har gjort en vurdering av behovet for drikkevann i Vestfold, ønsket om å opprettholde kraftproduksjonen og de ulike allmenne og private interesser rundt vassdraget og funnet at et vannuttak på 600 l/s kan aksepteres. Vi kan ikke se at det legges frem dokumentasjon på at det vil være problemfritt med et vannuttak på 500 l/s, men selvfølgelig vil problemene reduseres/oppstå sjeldnere forutsatt at andre parametere holdes konstant.

Alminnelig vannforsyning og forsyningsområdet

I klagen er det bedt om at begrepene alminnelig vannforsyning og forsyningsområdet presiseres slik at omfattende vanning fra ledningsnett og store utvidelser av forsyningsområdet ikke skjer. Begge deler er søker inneforstått med, men finner det vanskelig å drive vannverkene uten en viss fleksibilitet i disse spørsmålene. NVE mener det er riktig at for eksempel VIV har mulighet til å utvide sitt forsyningsområde dersom kommuner eller andre mindre områder som ligger i deres naturlige virksomhetsområde ønsker å knytte seg til. Konsesjonsvilkårene skal sikre at andre interesser rundt vassdraget ikke blir nevneverdig skadelidende.

På samme måte anser vi det som unødvendig å definere uttrykket alminnelig vannforsyning. Noe vanning fra ledningsnett vil sikkert finne sted. Men omfattende vanning av store jordbruksarealer kan ikke komme inn under uttrykket alminnelig vannforsyning. Særlig i perioder når vannstanden i Eikern er lav forventes det at EVIKS som samordner av drikkevannsinteressene legger restriksjoner på slik bruk av vann fra ledningsnett.

Flomtapping

Det har frem til i dag vært en overenskomst mellom kraftverket og grunneierne rundt Eikern at det settes i gang tiltak mot flom når vannstanden stiger over 18.85. Det er også i dag enighet om at dette skal videreføres. Et eget vilkår om dette virker unødvendig da det også er tatt inn i tappestrategien for ØEE AS.

Uttak ved planlagt vedlikehold og i krisesituasjoner.

I den opprinnelige søknaden ble det søkt om relativt store vannuttak ved planlagt vedlikehold og i krisesituasjoner (hhv. 1400 l/s og 2400 l/s). Dette ble det også gitt konsesjon til. Siden det tillatte vannuttaket ikke er stort nok til at Glitrevannverket vil kople seg til Eikern er det ikke behov eller kapasitet til å ta ut så store vannmengder. Kapasiteten til VIV blir på 1200 l/s. Dette vil kunne dekke behovet for hele forsyningsområdet til VIV. Grunnen til at ønsket volum ved planlagt vedlikehold kunne reduseres betydelig i forhold til det som var nødvendig ved kriser var at planlagt vedlikehold ikke behøvde å skje samtidig i begge de store vannverkene. Dersom anlegget ved Farris må stoppes over lengre tid vil det være behov for å erstatte hele dette vannvolumet fra Eikern. NVE tar derfor klagen delvis til følge på dette punkt og reduserer tillatt vannuttak ved planlagt vedlikehold og i krisesituasjoner til 1200 l/s.

Mudring av Vestfosselva og Loeselva.

Det er i mange tilfelle svært vanskelig eller umulig å påvise hva som er grunnen til at vassdrag gror igjen eller oppgrunnes. Dersom det inntreer utilsiktede problemer av denne art i vassdraget som kan tilbakeføres til manøvreringen av vassdraget er det imidlertid rimelig at regulanten helt eller delvis bekoster nødvendige tiltak. Vi finner det derfor riktig å ta med et slikt vilkår i konsesjonen.

Eablering av Eikernfond

Klager ber om at det pålegges å etablere et fond som kan gi tilskudd til tiltak som grunneierne rundt Eikern blir pålagt på grunn av vannets status som drikkevannskilde. Midlene skal også kunne brukes til miljøtiltak i den berørte vassdragsdelen. Gjennom konsesjonsbehandlingen har NVE satt vilkår for konsesjonen som skal ivareta de allmenne interesser i vassdraget. Eablering av et fond som her er krevd anser NVE som et privat anliggende som må løses mellom partene.

Tidsubegrenset konsesjon

Ved etablering av drikkevannsuttak er det behov for betydelige investeringer, først og fremst i form av legging av fordelingsnett. Det vil være svært vanskelig å gjennomføre slike investeringer dersom man må ta høyde for at konsesjonen kan bortfalle etter et vist antall år. Av denne grunn mener vi at tillatelser til vannuttak som er så viktige for samfunnet, bør gis tidsubegrenset. Dersom tiltaket har svært uforutsette virkninger eller driften av anlegget skjer på måter som ikke var mulig å forutse kan vassdragsmyndighetene kalle tiltaket inn til ny konsesjonsbehandling.

Konsesjonen er gitt til et energiverk

Konsesjonen påklages fordi konsesjonen er gitt til et energiverk som i prinsippet kan selges ut av offentlig kontroll. NVE behandler søknader om konsesjon for å sette vilkår slik at allmenne og private interesser ikke påføres skader som overgår de samfunnsnyttige sidene ved tiltaket. NVE vurderer også om det er sannsynlig om søker kan oppfylle de krav og vilkår som settes for driften av anlegget. NVE vurderer imidlertid ikke om tiltakshaver er en offentlig eller privat aktør når vi skal vurdere om det skal gis konsesjon eller ei. Dette må regnes som en politisk diskusjon som ikke tilligger NVE som direktorat.

Konklusjon

Etter en vurdering klagen er NVE av den oppfatning at klagen tas delvis til følge. Vi gir derfor Øvre Eiker Energi AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til regulering og vannuttak for bruk til kraftproduksjon og alminnelig vannforsyning på de vilkår som følger vedlagt.

Oppsettende virkning

EVI har også søkt om at klagen får oppsettende virkning. Siden klagen delvis tas til følge og ny konsesjon med nye vilkår gis ny klagefrist anser vi dette som uaktuelt på dette tidspunkt.

Merknader til vilkårene

For å ivareta helheten i argumentasjonen knyttet til vilkårene for vannuttak fra Eiker har vi i merknadene under forsøkt å ta med de presiseringene som ble knyttet til konsesjonsvilkårene som ble gitt den 7.10.2004 så langt de passer.

Post 1 Reguleringsgrenser og vannslipping.

Nye reguleringsgrenser er i vilkårene satt til HRV kote 19,00 og LRV til kote 17,50. I gjeldende konsesjon er LRV kote 17,123. I praksis er også dagens LRV i området 17,50-17,60 fordi kraftverket ikke kan utnytte lavere vannstand i Fiskumvannet. En heving av LRV vil derfor ikke være noen praktisk endring for ØEE AS. Endringer i sedvanlige driftsforhold som skaper ulempe for allmenne interesser er ikke uten videre tillat selv om en gammel konsesjon gir hjemmel til dette. Siden regulering av vannene under kote 17,50 ikke er utnyttet tidligere er det derfor usikkert om ØEE kan påberope seg denne delen av konsesjonsvilkårene i dag. Med et nytt dykket vannuttak i Eikern til drikkevannsformål kan vannene enkelt senkes til kote 17,123 (eller lenger). En tapping av vannene under 17,50 vil kunne føre til økt erosjon og problemer for enkelte private vannuttak. Det vil også kunne ha negativ innvirkning på flora og fauna i vannene.

For å redusere ulempene for fritidsbruk av Eikern og Fiskumvannet skal sommervannstand (1.5 til 1.10) så vidt mulig holdes over kote 18,30. Dette vil føre til at man i planleggingen av utnyttelsen av vannet i Eikern må redusere vannuttaket til kraftproduksjon om sommeren og/eller gå over til alternative drikkevannskilder når vannstanden synker mot dette nivået.

Det er ikke satt et absolutt krav til LRV om sommeren på 18,30. Dette er først og fremst for å unngå lange perioder med lav vannføring i Vestfosselva. Denne begrensede fleksibiliteten i konsesjonsvilkårene gjør at slipp av minstevannføring på 1,3 m³/s ikke lenger gjøres tilsigsvhengig, men er et absolutt krav.

Post 2. Vannuttak

Det er gitt konsesjon til et maksimalt uttak på 360 000 m³/uke (ca 600 l/s). Dette er det vannvolum som etter søknaden er VIVs ønske i dag. Øvre Eiker kommunes beskjedne uttak på 32 l/s kan inngå i dette volumet. Gjennom simulering av vannføringsendringer i Vestfossen og vannstand i magasinet er det ikke kommet fram noen klar tålegrense for vassdraget. Hvilke skader som kan oppstå er svært avhengig av hvilken strategi som legges til grunn for kraftproduksjon og bruk av alternative drikkevannskilder. NVE mener imidlertid at siden VIV har dårlige alternative kilder kan vi vanskelig se at de skader og ulemper som påføres Eikern og Fiskumvannet med omkringliggende områder blir så omfattende at et drikkevannsuttak ikke kan tillates. Når det gjelder uttaket til Glitrevannverket bør ulempene ved utnyttelse av alternative kilder utredes nærmere. Siden uttaket til Glitrevannverket ikke er nødvendig på mange år kan man eventuelt søke om utvidelse av dagens konsesjon når erfaringene med et begrenset uttak foreligger. Flere av høringspartene anbefalte et uttak på 450 l/s. Det er vanskelig å se hvilke klare fordeler som oppnås ved en slik reduksjon av uttaket. Vi anser det som riktig å sikre Vestfoldkommunene tilstrekkelig reserve drikkevann fremfor de små forbedringene et noe mindre uttak vil være for allmenne interesser i Eikernområdet.

Det er gitt tillatelse til et vannuttak på 1200 l/s i krisesituasjoner og ved planlagt vedlikehold. For å unngå at planlagt vedlikehold påfører unødvendig ulempe for vassdraget og bruken av dette skal slikt uttak så lang det er praktisk mulig skje i perioden 1.10 til 1.5.

Formålet med det omsøkte vannuttaket er "alminnelig vannforsyning". NVE ønsker ikke å definere dette nærmere, men forutsetter at dette begrepet tolkes relativt strengt i perioder der et stort vannuttak kan gi negative konsekvenser for vassdraget. Kommersielt salg av vann eller omfattende jordvanning er eksempler på vannforbruk som ikke ligger innenfor dette formålet.

Også uttrykket "forsyningsområde" kan forstås på ulike måter. Tillatelsen er gitt til ØEE AS mens det er selskapet EVIKS som skal administrere drikkevannsuttaget. Dette selskapet består av VIV, Øvre Eiker kommune og Glitrevannverket. Bare de to førstnevnte vil ha vannuttak fra Eikern med dagens konsesjon. Navnet på disse to selskapene bør være tilstrekkelig for en omtrentlig definisjon på hva som regnes som naturlig forsyningsområde.

For at tilsynsmyndighetene skal kunne kontrollere at manøvreringen av vassdraget er innenfor de rammer som er gitt i denne konsesjonen skal vannforbruket i kraftverket og vannuttaket til vannforsyning registreres og legges frem ved forlangende.

Andre merknader

NVE forutsetter at intensjonene som ligger til grunn for den tappestrategien som ble lagt ved søkers uttalelse til høringsuttalelsene blir videreført i den videre manøvrering av vassdraget og at denne justeres i samarbeid med de berørte kommuner ved behov.

Det er fra en rekke av høringspartene fremsatt krav om at søker gjennom denne konsesjonsbehandlingen pålegges å erstatte ulemper i form av restriksjoner på landbruksdrift på eiendommene rundt Eikern. Det er ikke søkt om ekspropriasjon av rettigheter rundt Eikern. I godkjenningen av Eikern til drikkevannsforsyning (fylkesmannen i Vestfold 08.07.03) er det forutsatt at det ikke vil bli behov for nye beskyttelsestiltak i nedbørfeltet. Dersom det etter at saken er behandlet fremkommer krav om erstatning for tapte rettigheter i nedslagsfeltet må dette søkes erstattet gjennom minnelige avtaler evt gjennom behandling i rettsapparatet.

I søknaden er det sagt at det blir behov for klausulering av rettigheter i nærområder til vanninntakene. Det er ikke sagt hva disse går ut på. Disse klausuleringene må eventuelt erstattes som nevnt ovenfor.